

Izhaja vsaki čet tek ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nelrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1 50. Za Nemčijo je cena listu 5 F, za druge države izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Vetrinari št. 9.

Naročnino in nanznanila sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ul. št. 18.

Posamezne številke se propajajo v tobakarnah v Gosposka ul. 9, v ulici Silvio Pellico, v ul. Ponte Nuovo 9, v Kapucinski ulici 1, v Semeniški ul. 12, v prodajalni »Kat. tiskov. društva« Semeniška 10, v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, po 8 v.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XX. letnik.

V Gorici, 25. januarja 1912.

4. številka.

Mi vsfajamo...

Slovenski narod vstaja s tisto silo, ki so jo vedno kazali narodje, ki jih oživljajo katoliški vzori. Povsod nova društva, nove zadrage, nova podjetja, nove zmage pri volitvah, novi uspeli, z eno besedo: novo življenje v slovenskem ljudstvu.

Ko gleda člankar v »Slovenca« z dne 13. t. m. to novo življenje, pravi:

»Katoliški Slovenci imamo politično in izobraževalno organizacijo, kakršne drugi katoličani v monarhiji nimajo. Ne samo, da se moremo ponašati z velikim številom volivcev in članov naših društev, ampak glavno je, da smo medseboj složni, delamo vsi po enem programu in smo res ena duša in eno telo, vsi brez ozira na deželne meje, ki nas ločijo.«

Po pravici! Tako bi moralo biti po vsej slovenski domovini. To stališče je vselej zastopal naš list. Tistih najrazličnejših struj, kakor na Laškem, Francoskem, na Tirolskem, Češkem itd., kjer se »konservativci« pripravajo s »krščanskimi socialci« mi ne potrebujemo. Zato nam kliče člankar omenjenega mesta zelo vmestno:

»Hvala Bogu, da pri nas nimamo med katoličani tistih najrazličnejših struj in frakcij kakor na Laškem, Francoskem, zadnje čase celo na Nemškem, pri nas v Avstriji pa na Tiroskem in Češkem. Posledice te needinosti so v prvi vrsti za vero in cerkev samo kvarne. »Krščanski demokrati«, »sillonisti«, »konservativci«, »demokristjani« itd. itd. se medseboj prepirajo polemizirajo in pišejo dolge članke, iščejo dlake v jajcu, generalizirajo, prorokujejo, vsi skupaj pa nikar ne pridejo in prepuščajo javni politični teren svobodomiseltvu ter socialni demokraciji. Bog vari, da bi se kakšna taka reč med nas zanesla!«

Da, Bog varuj! Pred tem strankarstvom smo tudi mi v uvodnih člankih že večkrat svarili. Ako hočemo res napredovati in vzgajati ljudstvo, moramo biti edini. Strankarstvo treba izločiti.

Kako izrablja sovražnik vsako senco naše needinosti, kaže dovolj jasno »Soča« od sobote. Tam se potrjuje, kar beremo v omenjenem članku »Slovenca« in kar je »Prim. list« pisal že večkrat.

Somišljeniki! Izkušeni v borbah delujmo edino in složno! Dela je mnogo. Sovražnik ne spi, ampak se pripravlja na napad.

V naših vrstah ni časa za prepir! Vsi mislimo le na delo! Priporočamo posebe še naši inteligenci, naj se poglobi v socialno vprašanje, modroslovje in druge znanosti, zlasti prirodoznanstvo. Sama organizacija ne zadostuje, treba je tudi temeljitega in globokega učenja. Ne smemo več mirno prenašati, da bi kak »onemogel znanstvenik« širil med našo mladino brezverske nauke Häckelove in to celo pod plaščem prirodoznanstva. Taki nauki so smrt naroda. Naš narod vstaja in hoče živeti.

Zasedanje goriškega deželnega zbora.

IV. seja.

V četrtek je imel deželni zbor svojo četrto sejo v tem zborovanju. Pričela se je ob 4. in pol uri in končala ob 8. in pol uri zvečer.

Po prečitaniu došlih vlog je zbornica prešla na dnevni red, ki je obsegal 62 točk.

Najprej je posl. Fon utemeljeval svoj predlog glede podaljšanja roka za vrnitev brezobrestnih posojil, dovoljenih za obnovev po filokseri uničenih

vinogradov. Govornik je predlagal, naj se ta predlog odstopi finančnemu odseku, kar se je enoglasno vsprejelo.

Nato so prišli na vrsto predlogi in poročila deželnega odbora.

Zakonski načrt o pokritju višje potrebnščine za osuševanje močvirij III. in IV. oddelka in Manoleta v občini Oglej Červinjan in Tere se je odstopil tehničnemu odseku.

Zakonski načrt, s katerim se razdeli deželni prispevek okrajnemu šolskemu zalogu v Gradišču ob Soči vsled ustanovitve novega političnega okraja v Tržiču tako, da dobi od dosedanjih 83.000 K gradiški okrajni šolski zalog 34.058 K in tržiški okrajni šolski zalog 48.942 K, se je vsprejel v vseh čitanjih.

Zakonski načrt glede delitve občine Naklo se je odstopil pravnemu odseku. Zakonski načrt se glasi:

§ 1. Sedanja krajevna občina Naklo, ki obstoji iz davčnih občin Naklo, Baraka, Dane, Divača, Ležeče, Misleče, Škočje, Podgrad, Vareje in Vatovlje, se zatre in se ustanovita krajevna občina Divača z davčno občino Divača in krajevna občina Naklo z deveterico ostalih davčnih občin.

§ 2. Skrbeti je zato, da se takoj izvolita dotična občinska zastopa in da se uprava novih krajevnih občin materijalno loči.

§ 3. Ta zakon stopi v veljavo z dnem razglasitve.

Zakonski načrt o delni premembi zakona z dne 21. maja 1894. drž. zak. št. 13, ki se tiče zgradbe in vzdrževanja javnih cest in nedržavnih poti je bil vsprejet v vseh čitanjih.

Zakonski načrt, ki se tiče občinskih posredovalnih uradov je bil tudi v vseh čitanjih vsprejet.

Podaljšala se je podpora 1000 K za zgradbo napajališč v Moši.

Podaljšala se je podpora 1000 K »Dejavsko-kmetijski - gospodarski za-

drugi v Dobravljah« za zgradbo družvene kleti.

Podaljšala se je podpora 960 K občini Št. Lovrenc pri Moši za zgradbo vodnjaka s sesalko.

Podaljšal se je kredit 4200 K za brambne naprave Idrije pri Mirniku v okraju »Pesila«.

Obnovil se je kredit 2700 K občini Lokavec za napravo ceste Čohi-Gorenje.

Obnovil se je kredit za napravo mosta čez Veliki Potok v občini Gaborje v znesku 1000 K. Ta kredit se je že enkrat podaljšal.

Podaljšala se je deželna podpora občini Zagraj za spojitve ceste Zdravščina-Št. Martin v znesku 1250 K.

Podaljšal se je kredit, dovoljen za popravo ceste Saciletto-Altura-Aiello, v znesku 4000 K.

Podaljšal se je kredit 1500 K občini zagrajski za razširjenje ceste Zagraj-Zdravščina.

Obnovila se je podpora 200 K za zgradbo kapnice pri Rutarjih.

Podaljšal se je prispevek 1000 K za zgradbo vodnjakov v Gradiški.

Obnovil se je prispevek 2000 K za most čez Koren pri Chiopris-Viscone.

Obnovil se je prispevek 10.000 K za zgradbo ceste okoli griča Sv. Jurija pri Brazzanu. Glede 50% dež. prispevka za obrambna dela ob Idriji, ki so pri ti zgradbi potrebna, se je ta zadeva odstopila tehničnemu odseku.

Zadeva glede podpore županstvu v Zagraju za napravo dveh vodnjakov v Zdravščini in Peteanu se je odstopila teh. odseku. Ravnotako tudi prošnja za deželni prispevek za brambne naprave ob Soči pri Foljanu in prošnja za podporo županstvu v Romansu za zgradbo sesalke v frakciji Frata.

Poročilo o primerni podpori, ki se naj podeli komjerejskemu društvu poknežene grofovine Goriško Gradiščan-

Pismo iz Aleksandrije.

Aleksandrija, dne 14. januarja 1912.

Za Božič smo imeli umazano vreme, dež je lil in veter pihal, pa vseeno je bilo po mestu poznati, da so božični prazniki. Kakor po navadi ob takih prilikah, so plapolale tudi letos na konzulatnih zastave, pa tudi po privatnih hišah je bilo precej, tako je tukaj običaj. Vkljub slabemu vremenu je bilo po cerkva obilo občinstva pri polnočnici ter na praznik so bile cerkve natlačene, sicer se ne more trditi, da toliko iz pobožnosti ko iz radovednosti in iz drugih nagibov v cerkve došlih ljudi. Tako je bilo za naš katoliški Božič; Grki, ki so ga obhajali 14 dni kasneje, so pa bili bolj srečni z vremenom. Kakor nalašč je ta dan bil prav lep dan. In nekateri Grki so se hvalisali, da ima njih Bog rajši nego katoličane, ker lani in letos smo imeli mi grdo vreme, oni pa lepo za rojstvo

Gospodovo. No, če bi hoteli po vremenu soditi, katerega ima Bog rajši potem bi jo pa res kmalu zavozili. Vreme je vreme. Posebno te dni nam je kazalo rožičke. Pravo pravcato kraško burjo smo imeli. Morje se je tako jezilo na ta hudobni svet, da je po nekaterih krajih kar čez zazidano obrežje planilo in nekje poplavilo, da so morali ljudje stanovanje pustiti. Pa zadosti o vremenu, z njim naj se rajši pečajo tisti, ki pratiko pišejo. Zato pa povemo nekaj bolj zanimivega. Za Novo leto so nas obiskali naši fantje tam od naše sinje Adrije: pripluli so na vojni ladji Marija Terezija in so par tednov v Aleksandriji ostali. Avstrijci so jih radi sprejeli in jih tudi večkrat pogostili. Prav veselje jih je bilo videti korakati po mestu, pa naj so šli že v kompaniji ali pa posamič. Povsod so se lepo zadržali. Zlasti nas to veseli, ker so bili skoro sami slovenski in hrvaški rojaki. Čast jim, našim dčnim pomorščakom!

Zdaj pa poslušajte nekaj drugega! To pa, kar mislim zdaj povedati, ni nobena novica, posebno za cenjene bravce »Primorskega lista« ne. Saj skoro vsakokrat, ko prinese »Primorski list« kaj iz Aleksandrije, tudi na to stran več ali manj namigne. Kaj ne, da ste že ugani, kaj imam v mislih. Zato pa ne bom nič več skrival, kar ven povem, da čem nekaj povedati o naših ženskah. Pravim nekaj, pa bi lahko mnogo povedal, če bi vedel, da bo kaj pomagalo. Mogoče pa bo sčasoma vendar kaj izdalo, saj »če bi« in »da bi« sta brata, in kamor se u-takneta, nikjer nič ne veljata. Torej nič cincati. Zdaj smo v predpustnem času, v času, ko človek lahko marsikako neumnost in celo pregrešnost napravi, ne da bi ga bilo sram ali kaj takega. Če se ne motim, je lani »Prim. list« nekoliko podrobnega popisal, kako učinkuje predpust zlasti na naše punce po Egiptu. In, ako ne drugače, vsaj v tem času, se res mora človek zlagati na vprašanje, od

kje je doma, da pove kak nepoznan kraj, ne pa solčno Gorico, ker to ime, tako ljubo, tako lepo, so preveč ob kredit pripravile naše gizdalinke po Egiptu. Je res nekaj neverjetnega. Tisti članek lani pa je bil preveč enostranski. Vzel je na piko skoro izključno le tiste naše punce, ki kaj rade obiskujejo zloglasne ple-sne šole. Zato je treba letos nekoliko globokeje v te razmere poseči. Ne spodob se sicer naravnost te grdobije popisati, ampak tako le bolj po ovinkih. To niso špasi. Kaj bi na primer rekli kak naš pošten očka ali pa dobra mamka, ki sta zrasla iz stare slovenske korenine, poštena skozi in skozi, rojena in vzgojena lepo po krščanski navadi, kaj bi rekla, če bi šla nekoliko na sprehod po Lešandriji in bi si videla naproti priti kak lep parček, dve deklini pod pazduho se vodeči, ki dajati moškim gotova znamenja? Takih naših Pepic, pri vas jim pravite Micke, je zmeraj več po tukajšnjih mestih. Naj bi bilo tako dekle

ske, nadalje poročilo o povrnitvi polovice stroškov za popravo mosta čez Idrijo pri Brazzanu v znesku 2347 K in poročilo o zvišanju deželnega prispevka v znesku 700 K za hidrografično službo za 50% se je odstopilo finančnemu odseku.

Poročilo o podpori, ki naj se dovoli občinam Kormin, Vila Vicentina, Oglej in Terz za asanacijska dela in sicer v visokosti 20% proračunjenih stroškov, se je odstopilo tehničnemu odseku.

Zadeva stalne podpore nadaljevalnim tečajem vajencev v Ogleju, Campolungu, Koprivi, Fari, Fiumicellu, Gradežu, Moraru, Perteolah, Pierisu, Romansu, Ronkah, Rudi, Zagraju, Šempetru ob Soči, Tapoglianu in Turiako a 700 K se je odstopila šolskemu odseku.

Vsprejela se je resolucija na vlado glede zgradbe osrednjega poštno-telegrafičnega urada v Gorici.

Ravnatoko je bila vsprejeta resolucija o izpopoilitvi telef. zveze v pokneženi grofovini Goriško-Gradišćanski. V ti resoluciji se zahteva tudi spopolnitev telef. zveze v soški dolini ter na Vipavskem.

Odobrilo se je odborov sklep, ki se tiče izrednega predujma dovoljenega nekemu deželnemu uradniku.

Zvišanje adjutuma praktikanta Avgustu Bratina se je potrdilo.

Odobrilo se je dovoljenje izrednega predujma, ki se je dovolil nekemu deželnemu pisarniškem vežbancu.

Potrdilo se je imenovanje koncepnega uradnika dr. Pompeja Zumin v IX. plačilni razred in računskega vajenca Franceta Spazzapan računskim asistentom.

Operata deželnega odbora, ki se tiče plač 1) ravnateljju, 2) zdravniku primariju kokor tudi 3) zdravnikom sekundarijem dež. umobolnice, 4) za tretje mesto dež. kancelarja, 5) imenovanja Viljema Klein rač. blagajnikom pri dež. umobolnici, 6) imenovanja inž. Mauer-ja in 7) imenovanja in povišanja pisarniškega oficijala Ahila Vidrig — se je odstopil finančnemu odseku.

Poročilo o imenovanju nekaterih pomožnih uradnikov se je odstopilo finančnemu odseku.

Tehničnemu odseku se je odstopilo poročilo o uravnavi Tiela, po katerem naj bi dežela prispevala z 20% stroškov, proračunjenih na 53.000 K.

Nadaljnih 25 točk dnevnega reda, tičečih se računskih sklepov raznih deželnih zavodov, fondov, zalogov in ustanov ter takih privatnih, ki jih upravlja deželni odbor, se je odstopilo »en bloc« finančnemu odseku v pregled in eventuelno poročevanje.

Poročilo verifikacijskega odseka o volitvi 3 poslancev iz slovenskega veleposestva.

Nato je prišla na vrsto zadnja t. j. 62. točka dnevnega reda: Poročilo ve-

rifikacijskega odseka o izvolitvi 3 poslancev veleposestva I. volilnega okraja. —

Poročal je posl. profesor **B e r b u č** sledeče:

Visoki zbor!

Izvršujú naročilo deželnega zbora z dne 11. t. m. mi je čast poročati v imenu verifikacijskega odseka o dopolnilni volitvi treh deželnih poslancev poknežene grofovine goriško-gradišćanske, ki se je vršila iz volilnega razreda veleposestva za I. vol. okraj dne 23. aprila 1910, kakor sledi:

Verifikacijski odsek je razpravljaj najprej o velevažnih temeljnih vprašanjih pravnega značaja, ki so v ozki zvezi tudi s to volitvijo, ne da bi bil prišel v tem do definitivnega zaključka.

Potem je pregledal vse volilne spise ter našel:

1. Pod št. 45 volilnega imenika so vpisani »Hebat Franc pok. Ludvika dediči — Renče«, oddal je pa glasovnico le Fran Ferd. Hebat brez pooblastila sodediča Angela. Ta glasovnica je neveljavna in bi jo bila morala volilna komisija zavrniti.

2. Pod št. 118 je vpisan v imeniku »Samostan sv. Uršule«, a samostanskega oskrbnika ni komisija dopustila k volitvi. S tem je prekoračila svoj delokrog, ne glede na določila § 15. deželnega volilnega reda.

3. V uradnem listu »Osservatore Triestino« z dne 23. marca 1910 je vpisan pod št. 10 »Bolaffio Jakob r. Lazarja — Gorica«, ki plačuje 100 K 52 h zemljiškega in 14 K hišno-razrednega davka; namesto tega sta pa vpisana v uradnem imeniku dd. Trst, 19. aprila 1910 pod št. 10a brata »Bolaffio Jakob in Graziadio - Ajdovščina - Trst«, ki plačujeta baje 56 K 29 h zemljiškega in 349 K 80 h hišno-razrednega davka.

Toda v protestu proti tej volitvi z dne 3. oktobra 1910, ki je med spisi, se trdi, da ta dva brata ne plačujeta nič skupnega hišno-razrednega davka. Če je temu tako, nista bila brata Bolaffio opravičena izdati pooblastilo za volitev. V tem slučaju bi bila glasovnica bratov Bolaffio, oddana po veleposestniku Anton Juretiču, neveljavna.

4. Pod št. 78 volilnega imenika je vpisan med volivce »Musič Leopold r. Leopolda — Št. Martin. Tak volivec ne eksistira, pač pa je volil zanj potom pooblastila Musič Leopold r. Jožefa iz Šmartna.

5. V imeniku pod št. 123 je vpisana tudi Zottig Avgusta omož. Franzot r. Aleks. iz Gorenjega Cerovega, ki je pa glasom gori označenega protesta rojena dne 23. junija 1888 in je bila dan volitve še nedoletna.

Tudi ni znano, da bi ta Avgusta Zottig stanovala v Gorenjem Cerovem.

Ako sloni ta trditev na realni podlagi, ni imela Avgusta Zottig takrat volilne pravice.

6. Zottig Alojzij r. Jožefa stanule glasom imenika (št. 126) v Trstu, zanj je pa glasoval Al. Zottig, ki stanuje notorično redno v Cerovem.

7. Isto tako se posnema iz imenika, da stanuje Jožef Zottig r. Jožefa v Gorenjem Cerovem; glasom pooblastila je oddal glas Jožef Zottig iz Dolenjega Cerova.

Verifikacijskemu odseku ni znano, kje tiči vzrok teh protislovij.

8. Volilci: Jančič Miha — Kojsko; Kocjan Ivan — Žirje; Muha Anton — Lokev; Pavlin Rudolf — Loka; Podbršič Anton — Deskle; Erzetič Anton — Kormin; Obljubek Fran — Krasno; Pegan-Zvokelj Fran — Avber; Šušmelj Josip — Ravnica in Josip Živic — Skopo so volili tudi v kmečkih občinah oziroma v trgih, kar je proti načelom deželne postave. Vsak deželan ima pravico voliti v splošni kuriji in le še v eni skupini, ne pa v dveh.

9. Čudno je, da je vpisanih v uradnem imeniku dd. Trst, dne 19. aprila 14 veleposestnikov, ki niso bili vpisani v prvi listi v »Osservatore Triestino« z dne 23. marca 1910. Ker se je druga lista objavila še-le tako pozno, ni bilo mogoče prepričati se o morebitnem neopravičenem vstetju teh volivcev med veleposestnike.

10. Pripetilo se je celo, da neki Josip Šušmel iz Ravnice ni vpisan ne v prvi ne v rektificirani listi »Osservatore Triestino«, pač je bil pa vpisan en dan pred volitvijo, t. j. 22. aprila 1910, v volivni imenik, ki je datiran in bil izdan v Trstu dne 19. aprila 1910.

Visoki zbor!

Tu je navedel verifikacijski odsek pogreške ki so se pri tej volitvi izvršili.

Po izreku volivne komisije znaša absolutna večina 57, in so imeli poslanci dr. A. Franko 60, Anton Klančič iz Podgore 59 in višje sodnije svetnik M. Rutar 58 glasov. Oziraje se na to in na navedene nepravilnosti je izid te volitve vsekako negotov.

Ta negotovost se da pa le tedaj odstraniti, kedar se dožene, ali slone ugovori in zgoraj navedeni podatki na neizpodbitni podlagi ali ne.

Verifikacijski odsek, prizadevajoč se, pokazati visoki zbornici to volitev le v svetlobi resnice in neovrgljivih dokazov ter stremeč po strogi objektivnosti in pravici se obrne potom deželnozbornskega predsedništva do visoke vlade za potrebna pojasnila.

Zato pa ni mogel priti pred visoko zbornico s konkretnimi tozadevnimi predlogi, marveč prosil:

Visoka zbornica izvoli vzeti začasno to poročilo v znanje.

Prosil je za besedo vladni zastopnik, namestništveni svetnik **R e b e k**. — Rekel je, da ga je k temu napotil govor dr. Gregorčiča v drugi deželnozbornski seji. Dež. podglavar da je takrat mahal po vladi ter je nanj (namreč na vlad. zastopnika) napravil podglavarjev govor utis, kakor da je vlada hotela favorizirati kako stranko ter da je pri sestavi vol. imenikov postopala strankarski. Tako očitiranje mora on najodločneje zavračati.

Vol. imeniki se morajo po navadi naglo sestavljati in ni torej nikako čudo, če se pri takem postopanju vrine kaka pomota. On (vladni zastopnik) služi že 30 let in je imel v tem času posla s sestavo neštevilnih volivnih imenikov. Ne more pa trditi, da bi bil en sam volivni imenik tako sestavljen, da bi se ne nahajala v njem nobena netočnost. Volivni imeniki se sestavljajo s pomočjo strank. Modri zakonodajalec, spoznavši, da se dajo le s sodelovanjem strank sestaviti pravilni volivni imeniki, je uvedel reklamacijsko postopanje. Če volivni imenik za slov. veleposestvo ni bil pravičen, jaz z isto pravico lahko trdim, da je to zakrivil g. podglavar sam, ker se ni pobrigal, da bi se potom reklamacij popravil. (Argument za »oštarijo«. Op. stavca.)

Avgusta Zottig, je rekel podglavar, je bila nezakonito vnešena v volivni imenik, ker na dan volitve ni bila še polnoletna. To je popolnoma prav in tudi jaz priznavam, da bi se ne bila smela vnesti v volivni imenik. Ali ti nepravilnosti bilo bi se prav lahko prišlo v okom, ako bi se bilo popražalo Avgusto Zottig, koliko je stara in ta bi z največjim veseljem povedala, da ni še polnoletna in še mlada, kar trdijo ženske tako rade. (Tako pač bi ne smel govoriti vladni zastopnik v deželnem zboru, ko se razpravljajo tako resne in važne zadeve, kvečjem bi lahko tako govoril kak Peter Križki na kakem Gregorinovem shodu. Opazka stavca.)

Govornik se je sploh v svojem nadaljnem govoru, ki je bil naperjen proti poročevalcu prof. Berbuču, postavil na stališče, da vse one osebe, sploh vsi oni, ki so bili vnešeni v volivni imenik so imeli pravico voliti. Nepravilno je bilo po njegovem mnenju postopanje komisije, ki je pustila pri tvrdki »Hebat dediči« voliti enega samega dediča, ne da bi bil ta v to pooblaščen tudi od drugega dediča. Zaradi tega je bil po njegovem mnenju ta glas neveljaven. Prav tako nepravilno je postopala komisija z Uršulinskim samostanom, ko ni pustila da bi bil volil samostanski oskrbnik, čeravno je bil samostan vnešen v volivni imenik. Gledé tvrdke »brata Bolaffio« iz Ajdovščine je trdil govornik, da je bila ta tvrdka pravilno vnešena v volivni imenik, ker plačujeta brata Bolaffio 634 K hišne najemarine.

Nato je govornik izjavil, da je pač vseeno, če voli Musič Leopold pok. Jožefa iz Šmartna ali po Musič Leopold pok. Leopolda iz Št. Martina. Ravnatoko vseeno je, če je kot n. pr. pri Zottig Alojziju ali Zottig Jožefu vpisano v volivnem imeniku, da stanuje v Trstu ali v Cerovem oziroma v Gorenjem ali Dolenjem Cerovem. Po govornikovem mnenju mora volivna komisija dopustiti k volitvi vsakega volivca, čim se je osvedočila o njegovi identiteti. Če se ta identiteta konstatira, je smatrati glasovanje kot veljavno, če se pa to ne zgodi, so glasovi eo ipso neveljavni.

Gledé volivcev, ki so volili poprej že v dveh kurijah, je govornik izjavil, da bi se seveda ne bili sneli pripustiti k volitvi tudi v veleposestvu. Da bi se to ne ponavljalo, morajo bi se tozadevno postopanje urediti po zakonu. Na vsak način bi si moral deželni zbor ustvariti načela, brez katerih ni mogoče priti na jasno. Predlagal je, naj se pri deželnozbornskih volitvah držé načel, ki veljajo pri občinskih volitvah. Ker pa ni bilo danes stavljeno vprašanje, kako stališče naj zavzemlje deželni zbor gledé teh volitev, predlaga konečno, da prizna deželni zbor te volitve kot z a k o n i t e (?) s čimur bi si pridobil (zbor) simpatije javnosti.

Posl. **V e n i e r** je nato zahteval od vladnega zastopnika, naj ponovi svoj govor v italijanščini.

Nam. svetnik **R e b e k** je ponovil le zadnji del svojega govora, toda posl. **V e n i e r** je zahteval, naj vladni zastopnik celo zadevo pojasni, ker se gre tu za važna vprašanja; ako mu (**V e n i e r**ju) stvar ni jasna, ne more s prepričanjem glasovati za **Rebkov** predlog.

Nato je vladni zastopnik skoro ves prejšnji v slovenščini držani govor ponovil v italijanščini, nakar se je oglasil k besedi deželni podglavar dr. Gregorčič.

Poslanec dr. **G r e g o r č i č** je najprej odklonil očitiranje vladnega zastopnika, da je »mahal po vladi«, rekoč, da je samo navajal dejstva, iz katerih sledi, da nepravilnosti pri volitvi je zakrivila deloma komisija, a največ vlada pri sestavljanju imenikov.

Sam vladni zastopnik je priznal, da komisija ni pustila voliti enega volivca, **uršulinski** samostan v Gorici, ki je bil pravilno vnešen v imenik, ki tvori po njegovem mnenju neovrgljivo podla-

rajši doma ostalo, bi vsaj ne delalo takega pohujšanja! Ravno zdaj je mnogo naših žensk brez dela. Vse ženske kasarne, to je tiste hiše, kjer prebivajo, kadar so brez službe, so menda polne. Nekaterе baje prosjačijo pri konzulatu, da bi jih brezplačno poslal domov, pa ne more, in tako se preživé, kakor jim kaže. Oj ti nespametni svet, sliši praviti ali celo sama bere, kako težko se rajde zdaj dobra služba tukaj, pa vseeno semkaj pride, potem se pa drži kakor riba v rešetju. Ta klavernost pa traja le kratek čas, le presneto kmalu se poprime vlačugarstva. Kakor gobbe po dežju, tako hitro nastajajo tukaj iz naših prej doma pošteni mladenk pohajjačice, in kar je s tem v zvezi. Neki pošten rojak, ki prav dobro pozna take razmere, mi je rekel, da gre zmeraj na slabše v tem oziru. Svoj čas so namreč naše ženske po večini hodile v Egipt, da so si kaj prislužile, bodisi za doto, bodisi za poplačilo domačega dolga, in so vsa-

ko toliko časa denar domov pošiljale. Zdaj so pa zmeraj bolj redke take pridne služkinje. Vendar jih je še vedno nekaj, ki se držijo stare navade. Druge so se pa poprijele nove mode in so se kar jednostavno navadile sproti zapravljati svoje zasluzke po raznih beznicah in krčmah. Za pijačo in ples, in kar gre s tem vkup, mora biti. Pa ne migo misliti, da pijejo vino, kaj še, vino je preordinar ampak same ta nobel pijače, kakor pivo, likerje in take, ki dajejo bolj moč in delajo rudeča lica. Seveda fantov se sme manjkati, in res jih tudi ne manjka. Saj tudi če nima božjega v varžetu, samo da mu jeziček dobro teče in ga rad pije in pleše, telesna lepota je postranska stvar, pa pri moji kokoši, lahko je vedno v oštariji, nikoli žejen ne lačen, punce bodo zanj plačevale in se po vrhu že včasih pošteno stople zaradi njega. Razni Špiroti bi znali marsikaj o tem povedati.... (Konec prih.)

go postavni volitvi. Sam je priznal, da v drugem slučaju je komisija pustila volit enega dediča, Hebata iz Renč, brez pooblastila od sodediča, kar nasprotuje izrecni določbi deželnega volivnika. Že ta slučaj, priznana od vladnega zastopnika, brez ozira na druge, katerih govornik ne navaja, dokazuje krivdo volivne komisije.

Naj le dodamo, da komisija je pustila volit za Mušiča Leopolda pokojnega Leopolda s pooblastilom, o katerem je vedela, da je izdano od Mušiča Leopolda pokojnega Jožefa, ter z drugim pooblastilom, izdanim po Avgusti Zottig, o kateri je vedela, da je maloletna, svakinja kandidata višesodnega svetnika Matije Rutarja. Torej je prazno prizadevanje vladnega zastopnika, ki trdi, da komisija ni kriva, niti vlada. Komisija je postopala nepostavno in deželni zbor ima pravico o tem soditi.

A še večjo krivdo ima vlada, in sicer ne še le od zadnjih časov, ampak skoz desetletja. Že leta 1887 in sicer 27. junija pod št. 1005 praes. je izšel normativni odlok namestništva, ki je podrejene urade poučil, naj pri sestavljanju imenikov za veleposestva vpoštevajo tudi hišni davek enako kakor zemljiški, in to v dobi, ko je deželni volivnik v slovenski izdaji izrecno zahteval, da na slovenski strani se mora plačevati 50 goldinarjev »cesarskega gruntnege davka«.

Tega navodila, katero, kolikor vemo, javnosti ni bilo znano, so se uradi držali ter sprejemali v volivne imenike veleposestva celo ljudi, ki sploh niso plačevali niti zemljiškega, niti hišnorazrednega davka, marveč le hišnonajemni davek, in take, ki zemljiškega in hišnorazrednega davka skupaj niso plačevali 100 kron, kar izrecno zahteva volivni red po svojem prejšnjem in sedanjem besedilu, in take, ki so plačevali vsega skupaj 100 K, pa zemljiškega davka niti 50 K, in vendar so se imenovali veliki zemljiški posestniki. Ali ni to ironija ter pretvara resnice in dejstva?

Vse to potrjuje odlok c. kr. namestništva z dne 1. oktobra 1909 št. 266/234, ki priznava, da izmed oseb, ki so bile vnešene v tedanji volivni imenik, so plačevali:

Andrej Vrtovec niti hišno razr. davka; Terezija Gabrijelečič 1 K 31 h zemlj. davka; Marija Sedlar 11 K 92 h, Marija Palisca 29 K 23 h, Oskar Gabršček 42 K 27 h zemlj. pa nič hišnorazr. davka. In na podlagi teh zneskov: 1.31 — 11.92 — 29.23 — 42.27 so bile vnešene te osebe v imenik veleposestnikov. Ali ni to škandal? Ludovik Cazafura je plačeval 5 K 07 h zemlj. in 52 K 50 h h. razr., skupaj 57 K 57 h, A. Mlekuš pa 40 K 14 h zemlj. in 29 K 92 h hiš. razr., skupaj 70 K 06 h davka, »torej take zneske, ki ne dosežejo najmanjše izmere K 100, katero zahteva postava« pravi namestništvni odlok.

Treba je bilo reklamacij, da je namestništvo izbrisalo osebe, ki niso plačevale ne zemljiškega, ne hišnorazrednega davka, ter tiste, ki na obeh davkih niso plačevale 100 K. A trebalo je pritožbe na državno sodišče, da so se izbrisali tisti, ki ne plačujejo vsaj 50 K zemljiškega davka.

Taki so bili n. pr. naslednji posestniki, ki so plačevali zemljiškega davka: Josip Bavdaž 11 K 98 h, Anton Križnič 45 K 59 h, Alojzij Perše 27 K 84 h, Anton Ravnik 22 K 60 h. Vsi ti so bili vpisani v volivni imenik leta 1909 in vkljub reklamacij in vkljub vladnemu priznanju v zgoraj navedenem odloku, da plačujejo v resnici zemljiški davek le v navedenih množinah, ni bilo mogoče spraviti jih iz imenikov. Treba je bilo zateči se k državnemu sodišču, ki je vlado prisililo, da jih je pri naslednji volitvi izpustila.

In ko stvari tako stojé, drzne se vladni zastopnik zavračati stranke na reklamacijsko pot kakor na edino, ki vede do pravih imenikov. Izgledi kažejo, da treba celo sodnijo na pomoč klicati, da se iztrebijo nepostavnosti iz volivnih priprav. S tem ni še rečeno, da vlada nameno ali iz strankarskih ozirov tako dela; ali dejstvo se ne dá tajiti.

Iz tega sledi, da očitanja in pritožbe, katere je navedel dr. Gregorčič v drugi seji letošnjega zasedanja, niso bile neutemeljene, kakor je trdil vladni zastopnik, marveč slonijo na trdnih temeljih vladnih odlokov, sodnih razsodb in uradnih priznanj, katerih niti vladni zastopnik ne more ovreči.

S tem pa ni trdil dr. Gregorčič, da je vlada pristransko postopala, marveč da je postopala **površno, nemarno, protizakonito.**

Prazen je izgovor vladnega zastopnika, da navedene in druge nepravilnosti so hibe in napake, katerim se nikdo ne more izogniti; kajti te »hibe« in »napake« so morda majhne za se, jako velike pa v svojih posledicah. Take »malenkosti« zakrivijo, da avstrijski državljani izgubijo zajamčeno mu državljanstvo volivno pravico, ali da jo dobi oseba, ki ni izpolnila k temu potrebnih pogojev. Take »malenkosti« uplivajo na izid volitve, na moč strank, na odnošaje v deželni hiši, na možnost ali nezmožnost deželnega zastopa za delo ter povzročajo nezdrave razmere v deželi, kakoršne so pri nas zadnja leta.

Take reči se pa niso godile samo v prejšnjih časih, ampak tudi pri volitvi, o kateri je govor. Vladni zastopnik sam je priznal, da **tvrdka Bolaffio Jakop in Graziadio** (brata, sosesstnika) v Ajdovščini **ne plačuje hišnorazrednega, ampak hišno najemni davek**, ki vsled namestništvenega odloka z dne 1. okt. 1909 in vsled rozsodb državnega sodišča z dne 17. januarja 1910 **se ne sme vpoštevati** pri sestavi volivnih imenikov za veleposestvo. Vladni zastopnik priznava, da ta davek se je prištel zemljiškemu davku od 53 K, katerega plačuje ta tvrdka, in tako je prišla v volivni imenik in do volivne pravice. Ali ni temu vlada kriva, ki ima na razpolago vse podatke, ki so potrebni pri sestavljanju imenikov? Tvrdka sama dvomi najbrže o svoji volivni pravici; zato je ni reklamirala. Pač pa je reklamiral za njo neki javni funkcionar, strankar. — Vpraša se, kakšen razkaz o predpisnem davku je dala davkarja in kakšno poročilo okrajno glavarstvo, da je namestništvo proti zakonu priznalo volivno pravico tvrdki, kateri ne pritiče. Ali je kdo kriv ali pa je samo »netočnost in malenkost, ki se lahko vsakomu pripeti«?

Vladni zastopnik trdi, da iz govora poslanca dr. Gregorčiča je nekako zvenelo, kakor da vladni organi potvarjajo resnico in dejstva. Tega poslanec ni trdil; res pa je, da volivni imeniki služijo v to.

Resnica je, da tvrdka Bolaffio ne plačuje hišnorazrednega davka; volivni imenik pa trdi, da jo plačuje, in navaja znesek. Pravica je, da kdor ne plačuje predpisanega davka, ne sme voliti; volivni imenik pa daje neopravičencu pravico, da sme voliti; kajti kdor je v imeniku, pravi vladni zastopnik, sme voliti. Imenik torej v resnici pretvarja resnico in dejstvo.

Istotako, pravi zakon, podlaga pravici, da kdor je mladoleten, nima pravice, da bi volil. Imenik pa sprejema take, ki niso polnoletni, česar niti vladni zastopnik si ni upal zanikati, in jim podeljuje pravico, katere nimajo. Ali ni to potvorenje volivne pravice, in ali nesledi iz tega potvorenja, nepostavna volitev?

V svoji vnuem, da bi vlado opral vsakterega madeža, se je vladni zastop-

nik spraval na »presvitlega gospoda deželnega podglavarja«, katerega je očitno smešil in zafrkaval ter pri tem, zreč proti slavni galeriji, vprašal, ali ni tudi na gospoda naredil Gregorčičev govor tak vits, kakor nanj. Šel je tako daleč, da je zavračal na »presvitlega gospoda podglavarja« krivdo, ako so bili imeniki napačni. Vlada je v tem oziru povsem nedolžna; kajti vpeljana je reklamacijsko postopanje in strankam je dolžnost, opozoriti vlado na nepostavnosti v imeniku ter dokazati te nepostavnosti z neovrgljivimi dokumenti, katere bo vlada blagohotno presojala, vpoštevala in končno odločevala.

»Presvetli gospod deželni podglavar« naj bi bil nastopil to pot ter šel k Avgusti Zottig, vprašati jo, ali je res še tako mlada, saj ženske so le takrat nevoljne, če jih kdo vpraša, koliko so stare, ne pa ali so one še tako mlade. Ali kaj se hoče vsak ni kos vsemu.

Smehljaje in s prikupljivim glasom, zroč po dvorani, je vladni zastopnik zafrkaval deželnega poslanca in podglavarja, kakor da bi govoril na kakšnem ljudskem shodu, katerega je sklical dr. Gregorin, ter valil krivdo, da imeniki niso bili izpravljeni, na dr. Gregorčiča.

Dr. Gregorčič je zavrnil nedostojno smešenje, ki se slabo prilega vladnemu zastopniku, ter je ponovil, da vlada ima dolžnost pravilno postopati in že pred reklamacijami pri prvem vpisu gledati na to, da vpiše samo upravičence, pa vse upravičence; kajti njej so na razpolago davčni razkazi in prisodni odloki, ki tvorijo podlago volivnemu postopanju.

Kako nemarno so postopali v tem oziru vladni organi pri zadnji volitvi, dokazuje odlok c. kr. namestništva z dne 8. oktobra 1909, v katerem je rečeno, da vpis »Hebat Franc pok. Ludovika dediča« se je popravil tako-le: »Hebat Franc Ferdinand in Angelj pok. Franca«, ker po uradnih poizvedbah se je dognalo, da jima pritiče volivna pravica. Pol leta pozneje se je zopet sestavljal imenik; a niti toliko truda si niso dali, da bi bili pogledali, kako je bila ta tvrdka vpisana v zadnjem imeniku, marveč so zopet zagrešili isto »malenkostno napako«, kakor pred šestimi meseci.

Vladni zastopnik meni, naj bi bila naša stranka, oziroma »presvetli gospod deželni podglavar«, reklamiral zoper ta vpis in druge ter zahteval, da se izpravi. Kje se dobi na svetu stranka, ki bi reklamirala volivno pravico za svoje nasprotnike? Ako je pametna, pusti nepravilen vpis, da eventualno ugovarja proti izvolitvi.

Reklamacijsko postopanje, katero vladni zastopnik tako visoko ceni, bi morala vlada podpirati; kajti ta je edina pot, po kateri si more kdo priboriti ukračeno volivno pravico ali odvzeti jo onemu, ki mu je bila nepostavno prisojena po napačnem imeniku. To je vladina dolžnost. Vlada pa tega ne dela, ker izdaja za reklamacije potrebne davčne razkaze volilecem le, kadar hoče, kadar noče, jih pa ne dá, kakor skušnja uč. C. kr. finančno vodstvo v Trstu je izjavilo z odlokom z dne 7. sept. 1909 št. 28.995, da »se smejo davčni podatki na dotično prošnjo priobčiti samo davkozavezancu ali pa avtonomnim upravnim zastostvom v svrhu javnih zadev.«

Kako naj »presvitli deželni podglavar« kot volivec v skupini veleposestnikov vlaga reklamacije proti onim, o katerih sodi, da ne sodijo med veleposestnike, in za one, o katerih sodi, da so po krivici izpuščeni iz imenika, — ako mu c. kr. davkarje ne dajo potrebnih davčnih razkazov, katere hranijo? Deželni volivnik podeljuje reklamacijsko pravico; a vlada po svojih organih jo vkradža, ker jim ne dovoli, da bi smeli izdajati absolutno potrebne dav-

čne razkaze, brez katerih je reklamacija nemogoča. Ali se smejo zanašati, da bo vlada poizvedovala, ako se ji naznajo osebe, za katere ali proti katerim hočemo reklamirati?

Kako naj se reklamira proti osebami, ki so še le v popravljeni imenik sprejete? Pri zadnji volitvi je bilo takih 14. In kako proti osebami, ki je še le dan pred volitvijo sprejeta v imenik? Proti takim je reklamacija kar izključena.

Vladnemu zastopniku je pravna in edina podlaga za postavno volitev pravomočni volivnik. To velja pač za komisijo z omejitvami, katere navaja deželni volivnik, ne pa za deželni zbor, kateremu je dano na voljo, da pregleda ves volivni akt na vseh njegovih stopnjah.

Kaj pa z Musičem Leopoldom pokojnega Leopolda, ki je vpisan v imeniku, namesto katerega je glasoval potom pooblastila Musič Leopold pokojnega Josipa? Vladni zastopnik si hitro pomaga, rekoč, da to je malenkostna pomota, ter da treba samo konstatirati identiteto. Kakšno identiteto: da je pokojni Leopold identičen s pokojnim Josipom? ali da je Leopoldov Leopold identičen z Josipovim Leopoldom? Tukaj treba samo konstatirati, da tisti, ki je volil ni tisti, ki je vpisan, pa zadostuje sklep, da glas je neveljaven. —

Ako se odštejejo Bolaffio, Hebat, Musič, Zottig, odpadejo 4 glasovi. Ker so imeli izvoljenci samo 1—3 glasove večine, je razvidno, da nobeden izmed njih ni pravilno voljen.

Vladni zastopnik je nastopil kot odločen zagovornik izvoljencev. — Niti ene trditve protesta in poročila ni ovrigel; vsa dejstva je moral priznati. — Pri vsem tem je zahteval (oziroma prosil), naj se volitev potrdi, ne iz milosti, ampak kot zakonito izvršena. — Izmed vseh dejstev je priznal kot nezakonito edino le glasovanje Hebata, ki je glasoval brez pooblastila sodediča; vse drugo je opravičeval kot zakonito. — Priporočal je deželnemu zboru, naj si postavi načela, po katerih bi se taki sporni slučaji reševali; naj bi se prilagodil postopanju, ki velja za volitve v občinske zastope. — Deželni zbor je avtonomen in bo presojal, ne da bi bil komu odgovoren, take služaje po zakonih, katere je sklenil. — Vladni zastopnik naj bi pa priporočil vladi, da izda potrebna navodila svojim davčnim in političnim organom, da se ne bodo več dogajale take »malenkostne netočnosti«, ki dajo povod takim nemalenkostnim posledicam.

Med tem, ko je dr. Gregorčič govoril, je vladni zastopnik s pogostimi medklci trdil, da ni tako govoril ali mislil, da ga je poslanec krivo razumel. — Oni, ki so bili zraven in so vse slišali, — naj sodijo.

Za dr. Gregorčičem prosi besedo prof. Berbuč, ki pravi, da se je začudil, ko je slišal g. namestniškega svetnika, da se spušča tudi v razpravo njegovega oziroma verifikacijskega odseka poročilo, ki mu ni dalo v to najmanjšega povoda. To poročilo je čisto objektivno in zahteva le, naj bi deželni glavar dobil avtentična pojasnila od vlade o nepravilnosti pri zadevni volitvi v veleposestvu, ki so v poročilu navedene.

Govornik pravi, da je bil radoveden na konec svetnikovega govora. In slišal je, da je stavil g. vladni zastopnik predlog, sicer v podobi prošnje in priporočila, naj bi zbornica odobrila volitev v veleposestvu, dočim ni on (poročevalec) stavil v tem oziru nobenega predloga.

Poslanec Berbuč meni, da je napravil g. vladni zastopnik s tem stvar slabo uslugo, kajti sedaj bi vsakdo lahko mislil, da so se poslanci naše stranke vdali vladnemu pritisku, ako bi volitev odobrili. Ako bi bil konečni izid

teh preiskovanj dvomljive vsebine, bil on za milejšo razsodbo. Toda to je sedaj nemogoče, kajti volivci in sploh ljudstvo bi potem sodilo, da so se poslanci naše stranke uklonili vladnemu pritisku. Res, da gospod vladni zastopnik ni nikakor pritiskal na poslance, kako naj postopajo; toda vže iz tega mesta izražena želja bi se smatrala kot migljaj, kako naj zbornica zadevo reši.

A on in poslanci te stranke ostanejo vsekako na edino pravem stališču: Če so poslanci veleposestva pravilno voljeni, se mora volitev odobriti. On bi v tem slučaju zagovarjal to stališče proti vsakomur, ki bi hotel drugače glasovati. Če pa pokaže na dlani avtentičnih in neovrgljivih dokazov, da volitev ni bila pravilna, tedaj se mora volitev ovreči. Tu velja sedaj le izrek: Fiat justitia!

Čudno se zdi tudi poročevalcu, zakaj se je spustil g. namestništveni svetnik v razpravo njegovega poročila, ko se skoraj povsem ujema z njim.

Kar se tiče glasovanja Franc-Ferdinanda Hebata, priznava g. vladni zastopnik sam, da ta glas ni bil veljaven in komisija bi ga bila morala zavrniti.

Tudi gledé postopanja volivne komisije pri točki »Samostan Sv. Uršule« soglaša g. svetnik povsem z referentom. Komisija je prekoračila svoj delokrog, ker je samostanskega oskrbnika zavrnila.

V zadevi glasovanja bratov Bolafio v Ajdovščini se poročevalec — seveda — ne more ujemati z nazori gosp. vladn. zastopnika, kajti razsodbe državnega sodišča določujejo nedvojbeno, da se ne sme z najemniškim davkom nadomeščati hišno-razredni davek.

Kar se tiče gospodov A. Zottig in Jožefa Zottig naglašja referent proti izvajanjem vladnega zastopnika, da on je v svojem poročilu navel le gol faktum, da figurira veleposestnik A. Zottig v volivnem imeniku kot bivajoč v Trstu, dočim je znano, da biva volivec A. Zottig v Dol. Cerovem. Isto tako stoji v vol. imeniku, da stanuje Jožef Zottig v Gor. Cerovem, dočim se čita v pooblastilu Jožefa Zottig, da stanuje v Dol. Cerovem.

Poročevalec oporeka tudi nazorom vladnega zastopnika, da je bilglasnedoletne Avguste Zottig veljaven, ker je bila vnešena v volilni zapisnik, četudi po pomoti, ker nasprotuje to temeljnim načelom deželnega volilnega reda. Kdor ni 24 let star in avstrijski podanik, nima volilne pravice.

G. vladni zastopnik trdi, da to ni nobena nezakonitost, ako je bil vpisan v volilni imenik Josip Šušmelj iz Ravnice dne 22. aprila 1910 en dan pred volitvijo — v volilni zapisnik, ki je bil podpisan in odobren v Trstu dne 19. aprila 1910. Poročevalec odgovarja: dobro, — a g. vladni zastopnik je prejočital dr. Gregorčiču, zakaj ni reklamiral zoper gori navedeni nedostatek, in vpraša, kako bi bilo mogoče pa tu reklamirati, ako bi bil Jos. Šušmelj nepostavno vpisan v volilni imenik.

Deželni glavar dr. Pajer je na koncu debate izjavil, da bo storil vse potrebno, da se dobe potrebna pojasnila. Ker ni bil stavljen noben konkreten predlog, zato ne more staviti ničesar na glasovanje. Sicer, je rekel, ni bila otvorjena razprava o tem vprašanju, ali uljudnost je zahtevala, da je dopustil razpravljati o ti stvari. Končno je prosil poslance oproščanja, da jim je priskrbel tako mučno razpravo ter zaključil sejo.

V. seja.

Ob 4¹/₂ uri je v pond. deželni glavar otvoril peto sejo deželnega zbora. Po prečitaniu došlih vlog je prešla zbornica k dnevnomu redu, ki je obsegal 38 točk — samo predlogi deželnega odbora.

Zakonski načrt o uvedbi davščine od prirastka vrednosti nepremičnin se je odstopil pravnemu odseku v pretresovanju.

Deželni proračun za l. 1912 in določitev stališča deželne uprave napram načrtu o saniranju deželnih financ, ki je pendenten v državnem zboru, se je odstopilo finančnemu odseku. (Tozadevni predlog priobčimo v celoti prihodnjik, ker nam tega danes prostor ne dopušča. Uredn.)

Nato se je vsprejela resolucija, ki se tiče kritja potroška, potrebnega za uravnavo večjih vodnih tokov v deželi (Soče, Tera, Idrije, Vipave itd.). S to resolucijo se pozivlje vlada, naj da izdelati potom melioracijskega urada uravnave načrte ter naj izvede liki na Češkem in drugod sama, iz državnih zalogov ta dela.

Resolucija, ki se ž njo prosi zvišanje državnega prispevka za deželno kmetijsko šolo od 4000 na 20.000 K, je bila tudi vsprejeta; ravno tako

Resolucija, ki se tiče zgradbe velikega morskega zdravilišča za bolne otroke na otoku Sv. Petra di Orto pri Gradežu, oziroma razširjenja sedanjega zdravilišča v Gradežu; ter

Resolucija, o olajšavah, ki bi se naj dovolile za zgradbo hiš za delavce v obče.

Odobrilo se je izplačilo podpore 100 K za zgradbo mostiča čez Kozbanjšček pri Kožbani.

Odobril se je drugi rok kredita, dovoljenega občini Brestovica za zgradbo kapnice v Gorenji Brestovici v znesku 2000 K.

Podaljšala se je podpora 200 K občini Marijan za popravo poti »Pietra« in »Raul«.

Odobril se je drugi obrok deželnega prispevka, dovoljenega občini Kobiljaglava za zgradbo dveh kapnic v Kobiljaglavi in Tupelčah v znesku 2640 kron.

Vsprejelo se je na znanje poročilo, ki se tiče podpore 4000 K občini Červinjan za asanacijska dela.

Obnovila se je podpora 4300 K, dovoljena l. 1910 občini Avče za zgradbo vodovoda.

Obnovila se je deželna podpora 1500 K občini Kojsko za zgradbo kapnice v Gonjačah.

Obnovila se je podpora 3000 K za zgradbo vodovoda v Kozarščah.

Podaljšala se podpora za ostali znesek 2000 K od dovoljenih 10.000 K za zgradbo napajališča v Sezani.

Obnovila se je podpora za zgradbo ceste Renče-Temnica-Zagrajc v znesku 1500 K. Prošnja za podelitev večje podpore, ki je postala potrebna vsled po novem načrtu naraslih potroškov, se je odstopila tehničnemu odseku.

Odobrila se je podpora 900 K občini Romani za obrambne naprave v selu »Arzillars«.

Podaljšat se je drugi obrok kredita 2000 K v znesku 1000 K za zgradbo kapnice v Št. Tomažu v županiji Štjak.

Obnovila se je podpora za izčiščenje gorenjega toka Mondine v znesku 2500 K.

Podaljšal se je deželni prispevek za zgradbo dveh pelagrozarijev in sicer 20.000 iz deželnega in 20.000 K iz ubožnega zaloga.

Obnovil se je prispevek za zgradbo ceste Dobrovo - Št. Ferjan v znesku 38.000 K.

Obnovil se je deželni prispevek 2750 K za zajezev Tera pri Paparijanu.

Obnovil se je deželni prispevek za uravnavo Mortežine v znesku 4400 K. Glede povišanja tega prispevka za 3300 K se je ta predlog odstopil teh. odseku.

Poročilo o podelitvi podpore županstvu v Biljah za napravo vodnjakov v Biljah in Orehovljah ter poziv na vlado, da se izvedejo ta dela pod nadzorstvom melioracijskega urada, se je odstopilo teh. odseku.

Poročilo o podelitvi podpore županstvu v Štanjelu za napravo kapnice na Sejmišču se je odstopilo tehničnemu odseku.

Poročilo, ki se tiče podelitve 25% prispevka občini Škocijan za popravo ceste ob Makorini v najvišjem znesku 875 K, se je odstopilo teh. odseku.

Poročilo o prezidavi cerkvice Device Marije na Polju pri Bovecu ter prošnja za podelitev tozadevne primerne podpore se je odstopila teh. odseku.

Poročilo o zvišanju deželnega prispevka za obrežno cesto Trst-Tržič od 80.000 na 200.000 K ter o nameravanem izplačilu 3685 K za napravo načrtov se je odstopilo teh. in fin. odseku.

Obnovila se je podpora županstvu Kojsko za zgradbo štirih občinskih kapnic v vaseh Kojsko, Šmartno, Vedrijan in Vipolže v znesku 6000 K kot druga polovica deželnega prispevka.

Odobril se je sklep deželnega odbora, ki se tiče prevzetja bolniških stroškov povzročeni po umobolni Viktoriji Kragelj na breme deželnega zaloga.

Poročilo o dovoljenju danemu lovski zvezi, da sme okrasiti društveni prapor z deželnim grbom, se je vzelo na znanje.

Odobril se je sklep dež. odbora o nakazu prispevka 1500 K pogorelcem v Logu, ter se je prošnja za nadaljno podporo odstopila peticijskemu odseku.

Odobril se je sklep deželnega odbora, s katerim je bilo dovoljenih 6000 K kot prispevek k stroškom za napravo načrtov za uravnavo Vipave, k stroškom, ki so znašali 12.000 K.

Odobril se je odborov sklep, ki se tiče kritja troška za napravo Ledrinih uravnanih načrtov ter izplačila 500 K v to svrhu.

Odobril se je odborov sklep, ki se tiče podpore, dovoljene povodom plime v Gradežu 16., 17. in 18. novembra meseca 1910 v znesku 10.000 K za napravo valoloma in pomoč prizadetim.

Poročilo o podaljšanju odgojninskega prispevka za Josipa Radež v znesku 200 K se je odstopilo šolskemu odseku.

Deželnemu odboru se je naložilo, da stori potrebno, da pristopi zavarovalno društvo v Mar. Celju kot podružnica k deželni zavarovalnici gov. živine.

Konečno se je potrdil deželnoodborski sklep glede zvišanja deželnega prispevka za pogozdovanje Krasa od 8000 na 10.000 K.

Nato je bila seja zaključena in prihodnja napovedana na pondeljek ob 4. uri popoldne.

Politični pregled.

Nuncij Bavona umrl.

Papežev nuncij na Dunaju msgr. Bavona je v soboto po polnoči umrl.

Aehrenthal.

»Ogrska korespondenca« poroča, da uživa minister za zunanje zadeve grof Aehrenthal vse zaupanje cesarja ter da ne misli odstopiti, ker se je njegovo zdravstveno stanje za mnogo zboljšalo. Grof Aehrenthal bo prisostvoval pri delegacijskem zasedanju, ki se bo vršilo sredi prihodnjega meseca. Pri tem zasedanju bo tudi opravičil svojo politiko.

Slovinci obstruirajo v štajerskem deželnem zboru.

V torek so začeli slovenski poslanci v štajerskem deželnem zboru obstruirati in sicer pri predlogu, naj se poročilo deželnega odbora o učiteljskem pokojninskem fondu odkáže finančnemu odseku. Poslanec dr. Korosec je namreč izjavil, da so bili slovenski poslanci sicer pripravljeni mirno delovati, a da so morali nastopiti pot obstrukcije, ker

so morali izvedeti iz ust namestnikovih, da nočejo Nemci privoliti v najopravičenejšo zahtevo Slovencev na gospodarskem in kulturnem polju. Nato se je oglašil k besedi dr. Verstovšek, ki je govoril 3 ure in pol. Ko je hotel deželni glavar dati nek predlog na glasovanje, se je izkazalo, da je zbornica nesklepčna in je moral zaradi tega zaključiti sejo. Prihodnja seja se naznani pismenim potom.

Čehi in volitve v dunajski mestni zastop.

Pri občinskih volitvah v dunajski mestni zastop, ki so se vršile, kakor znano, dne 22. aprila, so postavili dunajski Čehi v vseh volilnih okrajih svoje lastne številne kandidate.

Sprava med Poljaki in Rusini.

Spravna pogajanja Poljakov in Rusinov se ugodno nadaljujejo. Upajo, da se med Rusini in Poljaki doseže kompromis.

Demisija hrvaškega bana.

Cesar je sprejel demisijo hrvaškega bana Tomašića in imenoval za novega hrvaškega bana sekcijskega načelnika Edvarda Cuvaja, ki je v soboto prisegel v Schönbrunn.

Italija si prilašča avstrijsko ozemlje.

Švicarski listi poročajo velezanimivo dejstvo, da je italijanska vojna uprava pred nekaj časom uvedla v italijanskih vojaških šolah novo knjigo za zemljepisni pouk. V tej knjigi in sicer na strani 280. stoji dobesedno sledeče:

Zedinjeni Italiji spadajo po internacionalnem principu tudi dežele Južna Tirolska, Istra in Dalmacija, ki pa se nahajajo še pod tujim gospostvom in pod tujo upravo.

Spor med Francozi in Italijani.

Italijanske vojne ladije so zaplenile francoska poštna parnika »Carthage« in »Manube«, ki sta bila namenjena v Tunis oziroma iz Tunisa v Merseille. Parnik »Carthage« so sicer izpustili, ali pošiljatve na njem so se pokvarile, ker je bil več časa zaplenjen. Parnik »Manube« pa so obdržali, ker se je na njem nahajalo 29 turških častnikov, ki so imeli skupno pri sebi 250.000 frankov.

Te dejstvi sta povzročili na Francoskem hudo razburjenje, posebno pa vsled tega, ker se je Francija kazala dosedaj napram Italijanom jako prijazno. Ta dva čina sta našla odmeva tudi v francoski zbornici, kjer se je najostreje protestiralo proti takemu postopanju.

Francija zahteva zadoščenje. Čim Italija ne ugoditi zahtevi bode eventualno Francija prekinila diplomatske odnose s Italijo.

Italijansko - turška vojska.

Iz Carigrada se poroča, da se je vršila dne 19. t. m. bitka pri Gargarešu, pri kateri so se morali Italijani pomakniti nazaj do oaze tik pred zidovi mesta Tripolis. Boj je trajal čez dan tri ure in se je nadaljeval tudi ponoči. Ponočni boj je bil zelo krvav. Italijani so imeli 150 mrtvih in so zapustili na bojišču tudi vojni materjal. Turki in Arabci pa so imeli le 18 mrtvih in nekaj ranjenih.

Rimski listi poročajo, da se nahaja v Tripolisu 109.389 mož italijanske vojske, 6000 častnikov, 5600 konj in 9200 mul. Stroški za vojsko stanejo 2 milijona lir na dan. Dosedaj je Italija izdala nad 200 milijonov lir za to ekspedicijo.

Pri dobavi živil za italijansko armado so prišli na ne prav čedno goljufigo. Dobavatelji za italijansko armado so namreč one vole, ki so bili v Tripolisu spoznani za nezdrave in so se morali vsled tega nazaj gnati v domovino, zopet pošiljali armadi. Da bi bili volji težji in lepši so jih potem na umeten način opitali. Italijanska vojna uprava je vsled tega ogljufana za 200.000 lir.

Ožje volitve za nemški državni zbor so se vršile dne 21. in 22. t. m. in se vršijo še danes. Do zdaj je izvoljenih: 101 od »Centra«, 42 konservativcev, 12 svobodnih konservativcev, 14 antisemitov in »državnih strankarjev« 16 Poljakov in 2 divjaka desničarja, to je 187 pristašev »črno-modrega« bloka; 37 nacionalnih liberalcev, 38 svobodomiselnih in 99 socialnih demokratov, to je 174 pristašev svobodomiselnega bloka.

Razpust novoizvoljenega nemškega državnega zbora?

V političnih krogih so splošno mnenja, da bo nemški državni zbor, ki se snide dne 27. febr., kmalu razpuščen. Nemški cesar Viljem se je baje izrazil, da ne trpi, da bi bila socijalnodemokratska stranka najmočnejša stranka v nemškem državnem zboru.

»Berliner Zeitung am Mittag« poroča, da bodo socialni demokrati zahtevali v novem državnem zboru za svojo stranko mesto prvega podpredsednika.

Nemčija in vatican.

Obisk Kiderlen-Wächterja pri državnem tajniku Merry del Valu, dne 21. t. m. popoldne, je napravil v Vatikanu najugodnejši vtis. Kiderlen-Wächter in Merry del Val sta se razgovarjala 20 minut.

Vatikan in sprememba ministerstva na Francoskem.

List »Autorité« poroča iz Rima. V Vatikanu obžalujejo, da je odstopil Cail- laux, kajti on je po inspiracijah francoskega poslanika v Rimu storil korake, da bi zopet stopil v diplomatske zveze z Vatikanom.

Portugalska duhovščina in vlada.

Z ozirom na spor, ki je nastal med portugalskim episkopatom in republikansko vlado, je justično ministerstvo uvedlo poizvedbe pri vseh župnikih v državi, ali so se odločili za vlado ali za škofo. Večina duhovščine se je izjavila za škofo in papeža.

Darovi.

Jubilejni darovi za »Slovensko Sirotišče« P. n. gg. Avgust Tabaj Štandrež 50 vin; Josip Vodopivec Dornberg 20 vin; Rudolf Drufovka, trgovec 2 K; Mohor Vuga, zid. mojster, Kojsko 1 K; Martin Šuligoj urar v Gorici 1 K; Nekdo 50 vin; Nekdo iz Banjšic 50 vin; Ne-ka oseba v Gorici mesto vstopnine k veselici dne 6. t. m. 1 K; gospa Karolina Makuc v Gorici 40 vin; Za prodane razglednice 30 vin; v nabiralnikih: v gostilni g. Josipa Gorjanc 1 K 34 v; v gostilni g. Ivana Gleščič 1 K; Dr. D. Treo, advokat v Gorici 20 K.

Za Alojzijevišče: veleč g. Melhior Zorko kaplan v Cirkovichah pri Pragar-skem 3 krone.

Za ubogo slovensko družino v Gorici: p. n. g. Neimenovan 4 K.

Za »Zvezo slovenskih kolonov« so se na prijateljskem sestanku v Medani nabrale 3 K.

Domače in razne vesti

Z ozirom na vesti, ki se razširjajo o izjavi prevzvišenega knez nadškofa dr. Frančiška Sedeja nasproti neki furlanski deputaciji gledé »SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE«, smo pooblaščenim od pristojnega mesta do izjave, da vsebina govora, ki sicer ni bil namenjen za javnost, ne odgovarja povsem resnici, da je deloma pretirana, deloma potvorjena.

Tako merodajni faktor.

Sicer ve vsa dežela, da knez nadškof želi, da slovenska in italijanska ljudska stranka sodelujeta v deželnem

zboru, kar pa v sedanjih razmerah ni mogoče.

Imenovanji. Minister za javna dela je imenoval višega inženirja g. Rudolfa Machniga stavbenim svetnikom, in inženirja g. Henrika Zecchinija višim inženirjem za službo v Primorju.

Iz cerkvene službe. Kanonik stolnega kapitlja pri Sv. Juštu mons. Ant. Lupetina je imenovan dekanom tržaškega dekanata.

Svečnica ne bo več zapovedan praznik. V cerkvi se bo sicer ta dan vršilo vse, kakor druga leta, a ljudstvo ne bo več dolžno po cerkveni zapovedi praznovati tega dneva. Tako je odločila sv. Stolica. Ta odlok je dobil preč. knez nadškofijksi ordinarijat dne 23. t. m. Ker je letos Svečnica na petek, zgubi olajšanje glede vzdržka svojo veljavo, ker ni več zapovedan praznik. Gledé drugih praznikov prihodnjič.

Mandati slov. veleposestva v nevarnosti. Odločnost dr. Gregorčiča, s katero je nastopil za čiste volitve v veleposestvu, mora vsak odobravati, kdor ima kaj politične soli v glavi. Če bi se k temu molčalo, da se vpišujejo v volilni imenik volivci, ki ne plačujejo predpisane zemljarine, se lahko nekega dne zgodi, da bodo figurarali kot veleposestniki v 1. vol. okraju skoraj vsi goriški hišni posestniki, kajti skoraj vsi plačujejo več kot 100 K davka. In s tem bi prešli ti mandati v italijanske roke. In če bi obveljalo načelo, da sme vlada do zadnjega hipa pred volitvijo vnašati volivce v volilno listo, potem je izid volitev vedno v njeni roki, kajti tik pred volitvijo lahko vpiše toliko svojih ljudi med volivce, da zmagajo njej ljubiki kandidati. Naši »edinjaški« narodnjaki tega ne vidijo, kajti Alfa in Omega njih politične modrosti je — sovraštvo do dr. Gregorčiča.

»Edinost« od 21. t. m. se je zopet bridko urezala. Poroča že zopet o goriškem deželnem zboru in o znanem govoru vladnega zastopnika. O Gregorčiču pravi, da je drl z glavo v zid, kar mu je bajé celo sam dež. glavar odsve-toval. Dalje piše, da je dr. Gregorčič hotel dokazati nepravilnosti pri volitvah. Ne le hotel, draga »Edinost«, ampak temeljito jih je tudi dokazal z argumenti v rokah, ki so vsakemu mislečemu človeku dovolj jasni, le žurnalistom pri »Edinosti« ne gredo v glavo. Ti še vedno trkajo raje z glavo v — zid, tako da se že občuti ta del telesa nekoliko — mehkejši. Če komu jasni argumenti ne pomagajo, pač ni naša krivda. Naj gleda sam. Dalje pravi »Edinost«, da je: »Simptomatično tudi dejstvo, da je vladni zastopnik govoril v smeri proti galeriji (seveda pa ne na ta naslov), da je tako nekako ignoriral zbornico.« Ta je lepa! Vladni zastopnik naj bi ignoriral od cesarja sklicano zbornico, ki postavno in zakonito deluje? »Edinost«, kaj delaš? Kam te pripelje tvoja objestnost? Menimo, da tudi gos. vladni zastopnik ne bo ravno razveseljen, če bo čital, »da je nekako ignoriral zbornico«. Lepo uslugo si naredila g. vlad. zastopniku, »Edinost«, in če ni še nikdar, bo sedaj pač vskliknil: Bog varuj me pred prijatelji, pred sovražniki se bom že sam.

Shode proti zborovanju deželnega zbora je priredila laška ljudska stranka v nedeljo in sicer v Ajellu, Krminu in v Fiumicelu. Prepozno! Poslanci laške ljudske stranke so napravili velik pogrešek, da so odstopili. Odstopiti ali ne prihajati k sejam se pravi v reči puškov v Koruzo. Takih poslancev se nihče ne boji. Vse drugače postopajo na pr. poslanci S. L. S. v štajerskem dežel-nem zboru.

O deputaciji laške ljudske stranke, ki je bila pri prevzvišenem knez nadškofu pišejo vsi liberalni in svobodomi-

slni časopisi, slovenski in nemški, le glasili laške ljudske stranke »L' Eco« in »Il Popolo« molčiti. Čudno. Vrgli so kamen in skrili roko...

Nova stranka na Goriškem. — V »Edinosti« čitamo, da je zmagala v Tomaju pri obč. volitvah narodno-gospodarska stranka z Gregorinovin Vranom na čelu. Tako smo za eno stranko bogatejši. Zdaj imamo na Goriškem sledeče stranke: S. L. S., soc. demokracijo, liberalce z Gabrščekom, umirajočo nar. delavsko organizacijo s Knafličem, agrarno z dr. Frankotom, stranko čistih veleposestnikov z višjim svetnikom Rutarjem, nadstrankarsko stranko z dr. Gregorinom in s Petrom Kriškim ter Vranovo narodno-gospodarsko stranko. Glasilo teh strank je — razen S. L. S. in soc. demokracije — rodoljubna »Edinost«.

Razpisani štipendiji. Razpisanih je več štipendijev za umetnike. Prošnje je vložiti do 1. febr. t. l. pri c. kr. namestništvu. V ozir se vzamejo, izvzemši dijake, le samostojni umetniki.

Novi občinski volilni red pride baje še v tem zasedanju deželnega zbora na dnevni red.

Pogreb nuncija Bavona. V torek predpoludne se je vršil pogreb papeževga nuncija Aleksandra Bavona. Truplo je blagoslovil kardinal knez nadškof dr. Nagl ob veliki asistenci. V cerkvi Sv. Štefana je bil kakor zastopnik cesarja navzoč nadvojvoda Peter Ferdinand, potem je bilo več nadvojvodinj. Vsi nadvojvode so poslali zastopnike. Nadalje je prišlo več ministrov, mnogo dostojanstvenikov cerkvenih, dvornih, civilnih in vojaških, diplomatski zbor, člani visoke aristokracije in izredno številno občinstvo. Truplo so proviz. položili v grobnico v cerkvi Sv. Štefana.

Dopis iz Stanzach — Tirolsko. Ker čitam v listih o hudem mrazu po svetu, moram vam naznanjati, da imamo tu še vedno lepo, toplo vreme. Do 19. t. m. smo imeli dež, od tega dneva pa sije prav prijetno milo sonce. Snega ni prav nič.

Iz Mörs-a (Rheinland) v Nemčiji nam piše delavec, naročnik našega lista: Dobili smo slovenskega duhovnika in novo cerkev. Tukaj živi nad 1500 Slovencev. Delavci smo vpisani v »Christlicher Arbeiterverein«. — V zadnjem času smo imeli velik mraz. Z Bogom!

Dopis iz Kleinthal - Uebelbach. — Dne 22. t. m. ob 9. uri 10 min. zvečer smo imeli tu močan potresni sunek. Zemlja se je tako stresla, da so steklenice padale z omar. Po hribih pa je strahotno grmelo in pokalo.

Listnica uprave: Gosp. Marka Michael D. Strasse 152 p. Mörs (Nemčija): Denar prejeli! Hvala! Gosp. Brezavšček Anton p. Fischamend: Denar prejeli! Plačano do konec l. 1911! Hvala!

Mesne novice.

V NEDELJO VSI V »CENTRAL«! Da se bo igra »Sovražnik Mesijev« izvršila prav dobro, priča nam ime g. kaplana Drašček-a, ki vodi vso prireditel. G. kaplan Drašček je tudi sam preskrbel slovensko prestavo.

Pri božičnih veselicah »Slovenskega sirotišča« je bilo vseh dohodkov: 603 K 24 v.

Zorutti in Simon Gregorčič. Pravi-jo, da postavijo Lahi Zoruttiju spomenik blizu tistega mesta na Katarinijevem trgu, kjer je slavni slovenski pesnik Simon Gregorčič umrl. Pesnik Zorutti, ki je bil po rodu tudi Slovenec, bi gotovo namero goriških Lahov ne odobril rekoč: Ne tja! Tam napravite Gregorčiču spomenik!

Sovražnik Mesijev — v veliki dvorani »Central« v Gorici. — V nedeljo dne 28. t. m. priredi »Kat. del. društvo« iz Mirna v dvorani »Central« to prekrasno in zanimivo igro iz Mesijevih časov. V igri nastopa 40 oseb v krasnih, historičnih oblekah. Upamo, da bo v nedeljo dvorana »Central« polna. Za boljše umevanje cele igre, podati hočemo tu v kratkih besedah vsebino:

V igri nam stopa nasproti največji sovražnik Mesijev kralj Herod, kateri hoče na vsak način Mesija umoriti. Njegov služabnik Sadok pa ga v vsem podpira in navdušuje k izvršitvi tega naklepa. Sam zapusti vero svojih očetov, da se priplazi na kraljevi dvor, da tam od kralja s hlinavščino in prilizovanjem doseže najvišjo službo v izraelskem ljudstvu, namreč službo velikega duhovnika.

Na drugi strani pa dobimo prijatelje Mesijeve. Sv. Trije kralji pridejo z vsem bleskom pred kralja Heroda in povprašujejo po novorojenem kralju. Svetla zvezda se prikaže in jih pelje izpred kralja v Betlehem. Izmed prijateljev Mesijevih se posebno odlikuje Juda, Sadokov sin. Oče Sadok zahteva od njega zvestobo do kralja Heroda, toda Judov odgovor se glasi: »Hozana Mesiji, smrt Idumejcu Herodu«. Kvirin, plemeniti Rimljan, ki ni mogel utešiti hrepenenja svojega srca v Rimu, glavnem mestu celega sveta, pride v Judovo deželo, da bi zadobil notranji mir, katerega v resnici tudi najde, ko najde Mesijo. V boju za Mesijo se posebno še odlikujejo Matija, Aser, Levi, Manase, Efraim, Ruben, Natanael in drugi. Posebno sočutje vzbuja Zabilon, kateremu so umorili in vkradli otroka edinca, ko je Herod zapovedal pomoriti vse otroke v Betlehemu.

V tretjem dejanju zahteva kralj Herod od Mesijevih prijateljev prisego zvestobe, toda s klicem »smrt Idumejcu« plahejo oni na njega, da ga umore. V tem trenutku plane starček Simeon med nje in reši Heroda. Toda Herod še ne miruje, ampak zasleduje Mesija na begu v Egipt. V puščavi dohiti sv. družino. Že misli, da je dosegel svoj namen, a tu mu zopet stopijo nasproti prijatelji Mesijevi, ki so ga povsod zasledovali. Pred votlino, kjer je bila sv. družina, ubije Herod Judo. Herod hoče vdreti v duplino, da bi umoril Mesija, a tu mu zastopijo pot prijatelji Mesijevi; starček Simeon ga prekolne, na kar se Herod mrtev zgardi.

Juda pa je še tako srečen, da vidi Mesijo v zadnjem trenutku svojega življenja. Uresničile so se nad njim besede: »Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje«.

Krasna živa slika završuje igro.

Igro se lahko stavi v eno vrsto s »pasijonsko igro«, ki se je lani predstavljala v Oberammergau-u.

Začetek igre točno ob 4. uri popoldne. — Vstopnina: Sedeži I. in II. vrste 2 K; ostali sedeži 1 K; stojišče 50 v. Čisti dobiček je namenjen »Slov. Sirotišču« in »Alozijevišču« v Gorici.

Družba sv. Rafaela. Danes ob 11 uri pr. poldne je bilo v dvorani nadškofijskega dvorca posvetovanje o ustanovitvi slov. »Družbe sv. Rafaela« za katoliške izseljence.

Nov volilni red za goriško mesto. Mestni svet v Gorici je sprejel v sèbi dne 20. t. m. nov volilni red. Volilci se bodo delili v 4 razredi: v prvem razredu bodo volili častni občani in oni, ki plačujejo 200 K direktnih davkov na leto; v drugem razredu oni, ki plačujejo 50 K direktnih davkov (s temi bodo volili tudi odvetniki, notarji, akademiki, geometri, farmacisti, duhovniki, uradniki, učitelji itd.); v tretjem oni, ki plačujejo najmanj 20 K direktnih davkov; v četrtem razredu vsi polnoletni ne glede na glasove, katere imajo v drugih razredih. Vseh svetovalcev bo 32, ki se bodo volili na štiri leta. Izmed teh bo volil

četrti razred le 5 svetovalcev, prvi trije pa po 9.

Ta načrt bo težko kdaj zakon!

Naš Oberammergau. — Nikjer niso v zadnjem času toliko veselje priredili ko v Mirnu v društvenem domu. Vsa čast g. kaplanu Draščeku, ki se zato žrtvuje. S takimi veseljami se ljudstvo izobražuje, odvrtača od pijačevanja in zapravljanja. Lansko leto so na praznik sv. Štefana nastopila mirenska dekleta v Gorici v dvorani »Central« z igro: *Lurška pastirica*. Žele so občno hvalo. Prihodnjo nedeljo dne 28. t. m. nas bo mirensko »Kat. del. društvo« razveselilo s krasno igro: *Sovražnik Mesijev*. Ta igra se da primerjati pasijonskim igram v Oberammergau-u. Že lansko leto smo predstavljali v »Central« prihod sv. treh Kraljev, a to je bil le kratek prizor, ki se ne da primerjati z veliko predstavo: *Sovražnik Mesijev*. Občinstvo pa je bilo že lani prav zadovoljno in zato upamo, da bo pri tej igri še večja udeležba.

V dobrodelne namene za Gorico je položila pri avstrijski kreditni banki banonica Ada pl. Löhneisen 200.000 K. Način in izvršitev dobrodelnega namena je poverila dobrodelnici svojemu zdravniku, g. dr. Alojziju Pontoni.

Iz goriške okolice.

Umrla je v Sovodnjah v torek zjutraj občespoštovana Marija Češčut v 50. letu svoje dobe, soproga Sebastijana Češčut našega somišljenika. Mir njeni duši. Ostalim: Naše sožalje!

g. Št. Ferjan. Občinske volitve v Št. Ferjanu se bodo vršile 5., 6. in 7. svečana. Volivci somišljeniki iz drugih krajev se opozarjajo že sedaj, da store svojo dolžnost in pridejo volit. Zmagati moramo sijajno. Potrebna navodila dobe volivci pravočasno od volilnega odbora S. L. S.

V Solkanu se prihodnjo nedeljo ponovi veselica, ki se je minulo nedeljo tako izvrstno sponesla. Zgodí se to na splošno željo in zahtevanje ljudstva. Program bo deloma nov. Začetek ob istem času in v istih prostorih kakor minulo nedeljo. Na svidenje torej prihodnjo nedeljo v Solkanu.

Vabilo k veselici, ki jo priredi dne 4. febr. t. l. »Dekliška Marijina Družba« na Lokvah v prostorih g. Ferdinanda Winkler. Vspored izbran.

g. Šempas. Kat. slov. izobr. društvo je imelo v nedeljo dne 21. januvarja svoj drugi občni zbor, katerega so se udje udeležili skoraj polnoštevilno. — G. predsednik Ivan Klanšček je odprl in vodil zborovanje. Odbor je podal poročilo o delovanju in o gmotnem stanju društva. Odborovih sej je bilo šest. Imeli smo čez leto eno skioptično predavanje o lepoti naše domovine. Dne 17. aprila se je ustanovil tel. odsek »Orel« na slavnostnem shodu, katerega se je udeležilo 88 orlov v kroju iz Oseka-Vitovlj, Črnič, Sela, Batuj, Dornberga in Prvačine. Danes šteje naš »Orel« 27 udov, med temi 20 v kroju. — Društvenikom je bilo na razpolago 6 časopisov in nekaj knjig. V zimskem času sta se vrstila č. g. župnik B. Grča in g. J. Savelli v podučnem berilu in predavanju. Zadnji je tudi ustanovil pevski zbor in podučeval petje. —

Odobril se je letni račun, ki ga je podal blagajnik Al. Peršič in konečno so bili izbrani v odbor p. n. gg. župnik Bl. Grča, J. Savelli, Ivan Klanšček, Ivan Poljak, Blaž Batič, Ivan Batič in Alojzij Peršič. Nato je odsek »Orel« poročal o svojem gibanju in si izbral svoje oslovnike. Po dokončanem občnem zboru je g. iur. Alojzij Remec navdušeno nagovoril zborovalce in posebno povdarjal lastnosti, ki morajo krasiti in prevevati krščanske mladeniče in dekleta,

— za kar se mu najtopleje zahvaljuje mo. —

Iz ajdovskega okraja.

Smrtna kosa. Na Dol. Otlici je v torek zjutraj umrla g. Ivana Bratina, v 50. letu svoje starosti. Pokojnica je bila mati g. dr. Jankota Bratina, u-radnika tukajšnje licealne knjižnice. Bolehala je že nekaj časa, a upanje je bilo, da vendarle ozdravi. Pokojnici svetila večna luč! Žalujočim ostalim, posebno pa še g. dr. Jankotu naše najsrčnejše sožalje!

Iz kanalskega okraja.

kl Banjšice. Gibanje ljudstva v l. 1911: rojenih je bilo 29 (eden mrtvorjen); umrlo jih je 20; najstarejši dosegel je 84 let, 6 mesecev, 20 dni; porok je bilo 8. Število duš je 947.

kl Z Banjške planote. Listi pišejo o hudem mrazu v severnih deželah. A tudi Goriška, se je lahko ponašala z njim zadnji teden. Banjška planota ga je precej občutila. Mraz je dosegel predminoli pondeljek in torek — 12° C. Zraven pa suha vzhodna burja, ki gre skozi kosti. Snega je letos malo, a najbrže nastopi tem bolj v par dneh. V soboto je padel mraz na — 3° C.

Iz tolminskega okraja.

Umrla je v Volčah na Goriškem soproga ga. Antonija Hvala.

t Na Idriji ob Bači je bil pretečeno nedeljo občni zbor »Izobraževalnega društva«, s katerim je bilo združeno predavanje domačega g. župnika: »Vzroki italijansko-turške vojske in vpliv te na gospodarstvo in kulturo«. Občni zbor je bil dobro obiskan. Stanje društva je ugodno. Stari odbor in tudi stara pregledovalce računov sta bila jednoglasno zopet izvoljena.

Veselo za društvo je, da mladina, zapustivši šolo, k njemu pristopa in prav pridno čita. Kdor se v mladosti navadi na dobre knjige in liste, ta tudi v možki dobi ne bo od njih odstopil. Zato gre vsa čast starišem in drugim, ki radi mladine podpirajo društvo.

t Slap ob Idriji, dne 22. jan. 1912. Prosim, g. urednik, da dovolite kak kotiček, v Vašem cenj. listu za teh par vrstic. Zima se je spet poboljšala in mraz ne pritiska več tako hudo kakor prvi teden tega leta. Pobiljšati se pa noče ono večno igranje skartami, ki se je žalibog tako hudo ukoreninilo na našem Slapu. So nekateri, ki je njih glavno delo kvartanje. Svoj »kšeft« pa opravljajo ti prav vestno, ker ni ga dneva in večera da bi ne igrali. Žalibog, da se na Slapu nič ne ozirajo na to oni, ki bi to morali storiti. Če je kje kaka postava proti temu, se prosi, da se to večno igranje prepove!

Več onih, ki ne ljubijo kvartanja.

t Podbrdo. V nedeljo dne 21. januaria t. l. je imelo naše »Kat. slov. izobr. društvo« predavanje in 5ti redni občni zbor. Prvi nam je predaval g. župnik Kragelj »o pravem pomenu besede« društvenega naslova. Drugi govornik g. vikar Abram in Oblok, je predaval o razvoju »socializma«. Velika udeležba poslušalcev se iskreno zahvaljuje obema predavateljema. Nato se je vršila volitev društvenega odbora. Izvzemši par novih odbornikov je ostal stari odbor. Imenovali so se tudi zaupniki društva zunanjih vasi. Takoj prvi dan je pristopilo nad 40 članov in članic. Z združenimi močmi le vztrajno naprej za resno izobrazbo in pošteno zabavo.

Iz komenskega okraja.

km Gorjansko. V Gorjanskem je na prodaj 18 mesecev star plemenski bik sive dlake. Kdor bi ga hotel kupiti, oglasi naj se pri g. Valentinu Rebula, Nadrožice št. 1.

km Iz Malega Dola. Dolgo časa smo čakali, da se bo pričelo z gradnjo napajališča, da bi si mogli z delom zaslužiti kako kronico, ko nam letina ni nič prinesla, ali vse čakanje je zastonj. Imamo sicer tri napajališča a vsa tri ne držijo niti osem dni vode. Podobna so rešetu. Ko ni vode, pa moramo gnati živino v Komen napajat. Ne ve se, kdo je temu kriv. Mogoče tisti, ki so nasprotovali tudi temu, da bi se pri nas gradila šola. S tem smo olajšali našim malim obiskovanje iste. Posebno po zimi te dobroto občutijo, ko nimajo več tako dolge poti kot prej, ko so morali hoditi v Komen.

Če se nas nikdo ne usmili, bomo brez vode in trpeli bodo ljudje in živina. Županstvo je nakupilo pri »pilu« kos sveta za razširjenje poti. Tam je bilo nevarno voziti posebno ponoči in za tuje voznike. Imamo pa še en kraj, kjer bi se morala pot razširiti; kajti če se srečata dva voza, se ne moreta izogniti.

Naši občani so lepo okinčali »pilj« Matero Božje, kar je vse hvale vredno. Posebno je za to skrbel domačin I. K. Prav bi bilo, da bi se tudi drugi »pilj« primerno olupšal ali prenovil, posebno pa sedaj, ko je tam pot razširjena.

Iz sežanskega okraja.

s S Krasa. Ljubi Gregorin, kje so Vaše obljube? Bržkone so Vam bile na srcu Vaše koristi, ne pa one kraških trpinov. Vaše glasilo trosi po kranjskih planjavah pepel, po Krasu pa plevel. Ni čuda, če ljudje gledajo čez morje. — Prišla je zima, pomanjkanje moke in pomoči. To pa Gregorina nič ne briga.

Kaj se vam zdi, liberalci!?

s Tomaj. Dne 18. in 19. t. m. smo imeli volitve starašinstva. Izvoljena je skoraj popolnoma Vranova lista.

K temu izidu volitev je največ pripomogla naša dobra vinska kapljica. — Posebno mlad možiček iz utovske vasi je znal pridobiti na ta način Vranu pristaše. Vsi ti pristaši so še-le pozno v noč ter polni alkohola obiskali svoje domove.

Tako se je dobro pilo in potem — volilo. Ali čast z vinom dobljena ne more imeti teka.

V Naklem, kjer županuje znani Albin Štrekelj je bila zadnja sobota občinska seja, v kateri je prišla na dnevni red tudi prošnja slov. Alojzijevišča za podporo. In čujte, kaj se je zgodilo? Vstal je liberalni učitelj Bolé in predlagal, da se prošnja odkloni, ker — čitatelj strmi! — ta zavod vzgojuje otroke v protoliberalnem duhu. Protoliberalno ali katoliško bo eno in isto, torej vemo, kake argumente je rabil ta dični učitelj. Gosp. župan je seveda predlog toplo zagovarjal in prošnja je bila odbita. Dobro, da vemo, se bodemo vedeli ravnati!

Iz korminskega okraja.

kr Fojana v Brdih. V torek 23. t. m. je bil tu pogreb prve ranjke družbenice lani meseca maja ustanovljene Marijine družbe, 16 letne Jožefe Zamar. Akoravno tedaj hudo bolna je željno hrepenela po sprejemu v Marijino družbo; nato je kmalu ozdravela a sedanjo zimo zopet obolela. Ganljivo se je malo ur pred smrtjo poslavljala od svojih obiskovalcev, vsakemu je podala roko in mu rekla: Z Bogom. Pridna deklica je imela sijajen pogreb. 80 belih Marijinih deklet

z družbeno zastavo in veliko ljudstva jo je spremlilo k zadnjemu počitku. »Orli« so napravili častno spremstvo. Milo je bilo slišati žalne pesmi družbenih pevk v zadnji pozdrav. Posebna čast in zahvala pa dekletom Marijinih družb iz Kožbane in iz Kozane, katere so v obilnem številu in tako daleč prišle k pogrebu. Lep dokaz ljubezni in vzajemnosti.

kr Iz Zapadnih Brd. — Tu obžalujemo izstop laških kršč. poslancev iz dež. zbora. Zakaj? Brž povemo: to ni koristno za nas! Pomislite: v času take draginje in tolikih potreb za naše obmejne kraje, pa — zopet volitve!

Vse upije: dajte nam kruha, dajte nam vode in cest, pa gre vse vkup raskom žvižgat, ker hočejo nekateri — novih volitev!

Naj bodo volitve le nadomestne ali pa splošne, oboje so za nas škodljive v gmotnem in moralnem oziru: v gmotnem nam krađejo čas in denar, v moralnem pa oživljajo znova nasprotstva in sovraštva ter pospešujejo pijačevanje in propalost mnogoterih... Tako se ne manjša draginja, tako se ne pomaga volivcem: zato obžalujemo izstop laških kršč. socialcev iz dež. zbora!

X Y Z.

kr Iz zapadnih Brd. Dne 7. t. m. je bil v Medani sestanek odbornikov in somišljenikov kolonskega društva. Opaziti je bilo veliko zanimanje za to organizacijo. Na tem sestanku se je izrazila splošna želja, da bi deloval deželni zbor in da bi na ta način bila dana prilika našim poslancem, da kaj storijo za naše ubogo ljudstvo.

Dne 9. t. m. se je podala deputacija našega društva k preč. g. dr. Antonu Gregorčiču, deželnemu podglavarju, ter ga prosila, naj podpira prošnjo, ki jo je društvo uročilo pri dež. odboru. Preč. g. dr. Gregorčič je deputacijo pristrčno vsprejel ter obljubil, da bo prošnjo podpiral, za kar smo mu iz srca hvaležni.

Na kolonskem sestanku v Medani so navzoči zložili 3 K za kolonsko društvo. To je hvalevreden čin, ki naj bi se pri vsakem sestanku posnemal; kajti: Kamen na kamen palača, zrno k zrnu pogača.

Medanc.

Drobfinice.

Štirje razbojniki oropali graščaka. Iz Varšave poročajo: V kupej prvega razreda v kijeviskem brzovlaku so te dni udrli štirje razbojniki in z revolverji napadli graščaka Wielskega s pozivom: naj jim izroči svoj denar. Graščak jim je izročil 45.000 rubljev. Zatem so ga oamili s kloroformom in nato pobegnili.

Gospodarske vesti.

Namen oranja. Oranje ima namen, da s pomočjo njega zemljo obrnemo, jo zrahljamo, zmešamo, plevel zatremo, gnoj spravimo v zemljo in v časih tudi ta, da seme zagrebemo. Zemljo obračamo radi tega, da pride ona plast, ki so jo rastline izkoristile, spodaj, zato pa spodnja plast, zgoraj. Tudi mešenje zemlje ima namen, da damo rastlinam redilne snovi, ki so v zemlji ali so prišla v zemljo z gnojenjem, enakomerno razdeljena. Zemljo pa rahljamo radi tega, da pride zrak in gorkota lažje v spodnje plasti in da se poveča v zemlji prodirnost in vpojnost. Čim ožje brazde delamo, tem bolj se zemlja zmeša in zrahlja. Čim bolj pa plug obrača, tem boljše je delo.

Pobelite sadno drevje z vapnom!

Vapno pomori na drevju mah, lišaj in mnogo živalskih škodljivcev, ki se skrivajo po deblu in vejah. Če je drevo z mahom in lišajem močno zaraščeno, ostrgati ga je prej s strguljo in šele nato pobeliti.

Najbolj zdrava
kavina pijača
je že 20 let
Kathreinerjeva
Kneippova
sladna kava.

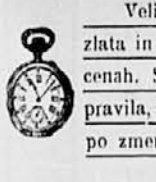
Resničen
nadomestek kave!

Kathreinerjeva
prinese srečo v hišo.

Ure budilke po 3 K z garancijo eno leto; stenske ure z nihalom z lepo omarico, bje ure in pol ure z natančnim tekom z enoletno garancijo 11 K; nikelnaste žepne ure s stanovitnimi belimi pokrovi 4 K; srebrna cilindremontor ura, lepo gravirana z enoletno garancijo 7 K; zlate poročne rinke, pečatene pri c. kr. finančnem uradu od 7 K naprej.

Velika zaloga raznovrstnega zlata in srebrnine. Vse po nizkih cenah. Sprejemajo se tudi popravila, ki se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

Jakob Šuligoj,
urar c. kr. državnih železnic
GORICA,
Gosposka ulica št. 25.

Odlikovana pekarija
in sladničarna
K. Draščik
v Gorici na Kornu
(v lastni hiši)

Izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmanoe in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Bogomila.
Za nemške učiteljice spisal Jakob Ecker. Za slovenske odgojiteljice priredila Emerika Holzinger pl. Weidlich.
(Dalje.)

Ravno v tem, da živi učiteljica tako samotno, daleč od družine, vidijo marsikateri starši preveliko nevarnost. Res je, da more ta lepa samota postati nevarna; vsaka je ne zna porabiti; za več ko eno je že bilo vsodepolna.

Tudi lepi učiteljski stan se ne da svetovati brez izjeme vsem deklicam, ki čutijo nagnenje do njega. Ne, Bog p o k l i č e. Stariši morajo resno gledati, da spoznajo božjo voljo.

Prvi pogoj za ta poklic je sevè dobra glava, marljivost in veselje do učenja. V šoli je pač prilžnosti zadosti, spoznavati otrokove duševne sposobnosti.

Pred vsem bodi merodajna sodba njegove učiteljice. Bog ne da nobenega daru, da bi se zakopal. Gotovo je, da se dobri duševni darovi dajo uporabiti v vsakem stanu; če pa ima otrok izvrstne darove in veliko željo po uku, ko za praktične reči, za gospodarstvo in drugo telesno delo, ne kaže morda nobene

ANTON STIBILJ
Ustje št. 80 p. Ajdovščina

naznanja, da ima na prodaj vino belo in črno, teran, refošk prve vrste. Cena od 48 K hektoliter naprej. Prodaja na debelo, najmanj 56 litrov. Posoda mora dati kupovalec. Vino pristno, naravno. Vzorci se ne pošiljajo. Priporoča se zasebnikom in krčmarjem za obilna naročila.

Sukno
za moške in volneno za ženske obleke, zadnje mode razpošilja najceneje
Jugoslov. razpošiljalna
R. Stermecki v Celju št. 304
Vzerci na zahtevo poštine prosto.

IVAN KACIN
Novi Vodmat 151 - Ljubljana

Izdelujejo se vsake vrste harmoniji po ameriskem sistemu. — Sprejemajo se popravila starih harmonijev. Na zahtevo se dobe tudi posamezni deli, klavijature jeziki itd. Harmonije oddajam tudi na obroke.

Priznalna pisma na razpolago.

○ Cenik franko in gratis ○

Tvrška
A. & F. Anderwald
v GORICI

Tekališče Josipa Verdi št. 32 (v hiši sl. Centralne posojilnice)

priporoča visokočastiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo najrazličnejšo zalogo za kolonjalno blago in delikatose.

Vedno sveže in prve vrste blago po najnižjih cenah.
POSTREŽBA TOČNA IN SOLIDNA.
Čast. mestnim strankam pošilja se blago na dom.

spretnosti in malo zanimanja, je to po našem mnenju važen činitelj pri volitvi stanu in — z drugimi lastnostmi vred, ki so glavni pogoj za volitev učiteljskega stanu — očitni rebeški namigljaj. Marsikatero razumno in izkušeno učiteljico boli srce, če se kateri njenih otrok s celo izrednimi darovi in vsemi drugimi lastnostmi, v katerih vidi znamenja učiteljskega poklica, pri izstopu iz šole kljub njenemu najboljšemu svetu, odloči za poljedelstvo ali se pošlje v tovarno, da bi staršem kaj zaslužil, čeprav je največja nevarnost za nepokvarjeno dušo. Razmerno majhne žrtve, katerih se bojijo taki stariši, povrnili bi ta otrok pozneje morda stokrat. Priletnim staršem, bi pri njihovi mrtvaški postelji s solzami hvaležnosti gorko stiskal rokó in svoje žive dni jih ne pozabil v svoji pobožni molitvi, hvaležen za svojo pozemsko srečo.

Ravno tako skrbno kakor na duševne sposobnosti mora se gledati na npravno obnašanje in značaj otroka, čigar stan se voli. Najprej je treba vprašati duhovnega pastirja, ki otroka pozna in opazuje leta in leta. Veselje za pobožno življenje, ljubezen do vere in čednosti, zadovoljno bivanje v lepi, tih samoti,

VINO

motno, zavreto, pokvarjeno se popravi Prosi se vzorec s seboj prnesti. Naslov pové upravništvo „Primorskega Lista“. Semeniška ulica 16, II. nadstr.

Loterijske številke.
20. januarja.

Dunaj	90	82	85	51	34
Gradec	70	8	49	15	68

Anton Potatzky
naslednik JOSIP TERPIN.
v Gorici, na sredi Raštela hlš. št. 7.
Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine
za pisarne, kadlice in popotalke.
Najboljše šivanke in šivalne stroje.
Potrebščine za krojače in ševalarje.
Svetinjice, rožni vencí mašne knjizice.
Hišna obuvala za vse letne čase.
Posebnost:
semena za zelenjave, trave in detelje.
Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

Krojaška delavnica.

Priporočam svojo delavnico veleč. duhovščini in p. n. slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. Izvršuje točno in pošteno po najnovjših vzorcih. Pričakujem obilnih naročil in bilježim z odličnim spoštovanjem

IVAN ŠULIGOJ,
krojaški mojster
Gorica, ulica sv. Antona 12

TVRŠKA O. ZAJEC
trgovina z železjem v Gorici
v hiši „Goriške ljudske posojilnice“ (prej krojaška zadruga).

Priporoča bogato zalogo železa, pločevine vsakovrstnega kovanja za pohištvo in stavbeno mizarstvo, kovaško, kleparsko, klesarsko orodje, straniščne naprave in upeljave, strešna okna, traverze, cement, svinčene in železne cevi in pumpe, žico, žična ograja, razno kmetijsko orodje, štedilnike, peči, kuhinska in hišna oprava. Postrežba točna, domača in cene konkurenčne.
Prosimo zahtevati listve blagajne radi kontrole.

veselje do otrok, priprostost in skromnost, miroljuben značaj in odkritosrčnost: — kjer je vse to združeno z dobro glavó, tam je lahko uganiti božjo voljo; tam se ne morejo starši zagovarjati pred Bogom, če se iz sebičnih, ničevih vzrokov nevsmljeno ustavljajo nagnenju otroka, da bi se posvetil učiteljstvu. Koliko deklet iz boljših rodov, učenk višjih učilišč je naredilo igrave izpit, a morajo rjaveti po dvoranah, kjer ne morejo najti vzora svojemu življenju. Društva, plesi in gledišča so jim v srcu zoperna; in vendar se morajo udajati vsem neumnostim vladoželjne matere, ki vedno bolj neusmiljeno muči svojega dobrega otroka, čim dalje se zastonj trudi, da bi ga omožila. O, koliko pretrpijo mnoge teh mladih deklet, če tudi iz čednosti skrivajo muke svojega pobožnega srca pred svetom in se z vedrim obrazom na videz udajajo prevzetni samovolji posvetne matere. Izkušani duhovni voditelji bi znali mnogo povedati o tem.

Pri volitvi učnega poklica pa mora pred vsem merodajno biti nagnenje otroka samega. Ne manjkajo namreč tudi — posebno v nižjih stanovih — starši, kateri odločijo otroka za učiteljstvo,

Podpisani naznanjam svojim in drugim odjemalcem, da sem preselil svojo krojaško delavnico iz Križne ulice nasproti „Šolskega Doma“ v ulico sv. Antona na dvorišče št. 7 v hišo g. J. Kopača, svecarja v Gorici.

Priporočam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, posebno veleč. gg. duhovnikom svojo izvrstno delavnico za izdelovanje talarjev in drugih spadajočih oblek. Z odličnim spoštovanjem udani

Josip Smot,
krojaški mojster v Gorici.

ODLIKOVANA PEKARNA
JAKIN

Gorica, via Formica

ss priporoča za odjemanje raznega peciva navadnega in najfinejšega. Pecivo je najboljše. Priporočam se cenj. odjemalcem za obilen poset. S spoštovanjem

E. Jakin

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,
v GORICI
Gosposka ulica št. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonjalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

da bi ga preskrbeli. Tudi otrok sam ne vidi v svojem poklicu nobenega višjega vzora kot spoštovan posveten stan. Iz takih učiteljic se nabirajo one, katere brez versko-nravne vsebine že po prvih letih izgublajo vse veselje do poklica ter po svojem lepotičju prehitro obračajo na sebe oči mladega moža, večji del učitelja, ki mora zagotoviti srečo njihovih src. Nočemo obsojati vseh učiteljic, ki se pozneje odločujejo za omožitev. Menda je marsikatera imela dober namen, pa ne pravega spoznanja, ko je v mladih letih izvolila učni stan. Vendar razumemo tudi prav dobro, če pobožni, starši globoko obžalujejo tako postopanje svojega otroka. Kakor ti starši, tako jih sodi sto drugih. To pa ne daje drugim staršem pravice, da bi smeli govoriti: »Mi ne pustimo svoji hčeri, da bi se učila; pozneje se vendar le omoži!« Prav imajo, da zadržujejo svojega otroka od uka, če so prepričani, da ne bode ohranila pravega veselja do svojega lepega poklica. Ravno v tem oziru morajo starši rano preskušati značaj in nagnenje svojega otroka. Gotovo pa se počasu pokaže že v prvih letih pripravljanja, kakšnega duha je gojenka.

(Dalje pride.)

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Hotel „Pri zlatem jelenu“.

Podpisani uljudno naznanjam slav. občinstvu, da sem izročil
restavracijo hotela „PRI ZLATEM JELENU“ gosp.

JAKOBU TRONTELJ,

koji jo vodi na svoj račun.

V hotelu se točijo pijače edino iz mojih kletl.

Sobe za prenočišča, snažne in z vso moderno opravo oprem-
ljene so oskrbovane po meni samem.

Za mnogobrojen obisk se priporočam udani

ANTON PEČENKO.

Peter Cotič,

čevljarski mojster, Gorica,
Raštelj 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in
otroke. Naročila z dežele se po pošti raz-
pošiljajo. Cene zmerne.

Edino zastopstvo najboljšega čistila za
črevlje in usnje.

Zajamčeno prave

čebelno-voščene sveče

priporoča prečastitim cerkvenim
predstojništvom ter slavnemu ob-
činstvu po nizki ceni

J. Kopač

Št. 95 svečar, Gorica ulica sv. Antona 7.

Lekarna Cristofoletti v Gorici na Travniku.

OLIO di FEGATO
DI MERLUZZO
PRIMA PEŠCA

Trskino (štokfiljevo) jetrno olje.
Posebno sredstvo proti prsnim bo-
leznim in splošni telesni slabosti.

Izvrna steklenica tega olja na
ravnomeni barre po K 1-40, bele
barre K 2.

Trskino železnato jetrno olje.

Raba tega olja je posebno pri-
poročljiva otrokom in dečkom,
ki so nervozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

S tem oljem se ozdravijo v kratkem času s gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni otroki, golše, malokrvnost itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norveške, preihte se vedno v mojem kem. laboratorju
predno se napolni steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim št. odjemalcem glede čistote in stalne
spособnosti za zdravljenje.

Cristofolettijeva pijača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskinim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

JOSIP CULOT

v Raštelju šte. 2/25 v Gorici.

**Velika zaloga vsakovrstnih Igrač, okraskov za božično
drevesce in punic za Igračo.**

Razpele iz kovine, rožni venci in podobice, rokavice iz volne in sukna, čevlji in
klape, zaloga drobnjave in kramarije na drobno in debelo, kipi in svetniki iz
porcelana, seme za zelenjave in trave, moške in ženske nogavice, mošnjički in
kovčegi, pipe, ustniki in cevi.

Velika izbira
GAMAŠ
in
GALOŠ

J. DRUFOVKA

GORICA, Gosposka ulica št. 3
nasproti „MONTA“.

„CENTRALNA POSOJILNICA“

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

V GORICI

obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ %. Daje članom poso-
jila na vknjižbo po 5 $\frac{1}{4}$ %, na menice po 6%, na me-
sečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih
100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Zadružni urad je v lastni hiši **Corso Glus. Verdi**
št. 32, I. nad. — Uradne ure vsak dan razun nedelj
in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoldne.

ODBOR.

Nova trgovina z železnilno Pinter & Lenard

Velika zaloga železa, cementa, kuhinjske posode, raznovrst-
nega orodja za poljedelce, mizarje, kovače i. t. d. sesalke, klo-
sete, peči, štedilnike in vsi v to stroko spadajoči predmeti.

Cene zmerne, postrežba solidna, prijazna in domača.

Cenjenemu občinstvu se toplo priporočava

Pinter & Lenard.

Podružnica „Ljubljanske kreditne banke“ V GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ %, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavnica K 8.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 800.000. —

PODRUŽNICE: Celje, Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

BALO ZA NOVICE

v kupite najceneje in najbolje pri
domači tvrdki

Ivančič & Kurinčič

GORICA — Gosposka ul. št. 11. (via Giosuè Carducci) — GORICA — nasproti hotela treh kron.

Važno! Radi prevelike zaloge cene znižane. — Postrežba domača in poštena.